

PRILOG I.

OBRAZLOŽENJE PLANA

SADRŽAJ:

UVOD.....	5
1. POLAZIŠTA.....	7
1.1. Položaj, značaj i posebnosti naselja Plat.....	7
1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru	11
1.1.2. Prostorno-razvojne značajke.....	12
1.1.2.1. Prirodno-geografske karakteristike	12
1.1.2.2. Demografska osnova	19
1.1.3. Infrastrukturalna opremljenost	23
1.1.3.1. Prometni sustav	23
1.1.3.2. Elektroenergetski sustav	25
1.1.3.3. Vodnogospodarski sustav	26
1.1.3.4. Telekomunikacijska mreža.....	27
1.1.3.5. Zbrinjavanje otpada	28
1.1.4. Zaštićene prirodne, kulturno-povijesne i ambijentalne vrijednosti	29
1.1.5. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja.....	30
1.1.6. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje.....	35
2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA	39
2.1. Ciljevi prostornog uređenja općinskog značaja.....	39
2.1.1. Demografski razvoj	39
2.1.2. Odabir prostorne i gospodarske strukture.....	40
2.1.3. Infrastrukturalna opremljenost	40
2.1.4. Očuvanje prostornih posebnosti naselja odnosno dijela naselja	43
2.2. Ciljevi prostornog uređenja naselja, odnosno dijela naselja.....	45
2.2.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, obilježja izgrađene strukture, vrijednost i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih ambijentalnih cjelina.	45
2.2.2. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	46
3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	47
3.1. Program gradnje i uređenja prostora	47
3.2. Osnovna namjena prostora.....	51
3.3. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu, način korištenja i uređenja površina.....	65
3.4. Promet	67
3.5. Komunalna infrastrukturna mreža	77
3.5.1. Vodoopskrba	77
3.5.2. Odvodnja	78
3.5.3. Elektroenergetski sustav	79
3.5.4. Pošta i komunikacije.....	84
3.6. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite površina	87
3.6.1. Uvjeti i način gradnje	87
3.6.2. Mjere zaštite prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih i ambijentalnih cjelina	90
3.7. Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš	93

UVOD

Osnovni uvjeti te ulazni podaci za izradu Urbanističkog plana uređenja Plat definirani su prostorno-planskom dokumentacijom višeg reda, Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 06/03, 03/05, 03/06, 07/10) i Prostornim planom uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 08/12).

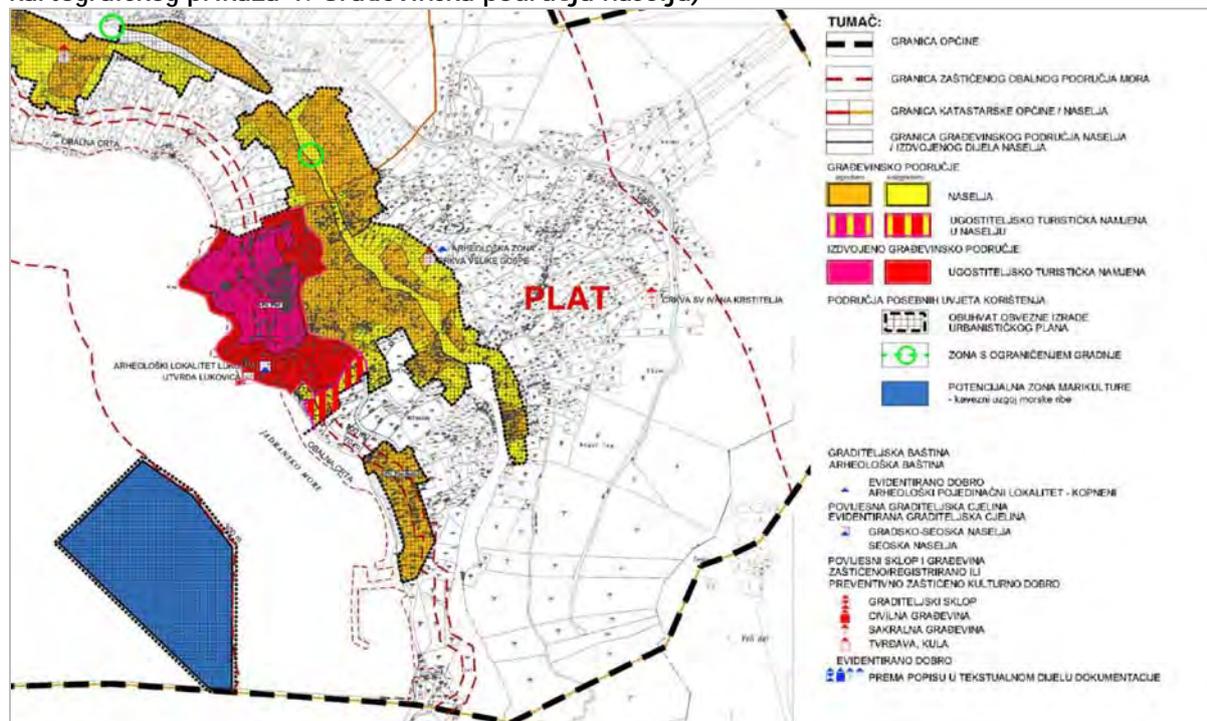
Obuhvat Urbanističkog plana uređenja "Plat" te glavne smjernice za razradu koncepta prostornog uređenja ovog prostora određene su Prostornim planom uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 08/12), a postupak izrade i donošenja predmetnog UPU-a kao prostorno-planskog dokumenta reguliran je sukladno:

- Zakonu o prostornom uređenju i gradnji (Narodne novine 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12),
- Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (Narodne novine 106/98, 39/04, 45/04, 163/04, 07/10),
- ostalim važećim zakonskim i podzakonskim aktima navedenim u Prilogu III. ovog plana.

Obuhvat UPU-a Plat određen je na površini od 34 ha kao naselje Plat sa zonom izdvojene ugostiteljsko - turističke namjene, a osim Plata zauzima i dio naselja Soline.

Unutar administrativnog obuhvata naselja Plat (ukupna površina cca. 198 ha) je površina od 28 ha (14,1 % od naselja Plat), a unutar administrativnog obuhvata naselja Soline (ukupna površina cca. 109 ha) je površina od 6 ha (5,5 % od naselja Soline).

Obuhvat UPU-a "Plat" određen Prostornim planom uređenja Općine Župa dubrovačka (isječak kartografskog prikaza 4. Građevinska područja naselja)

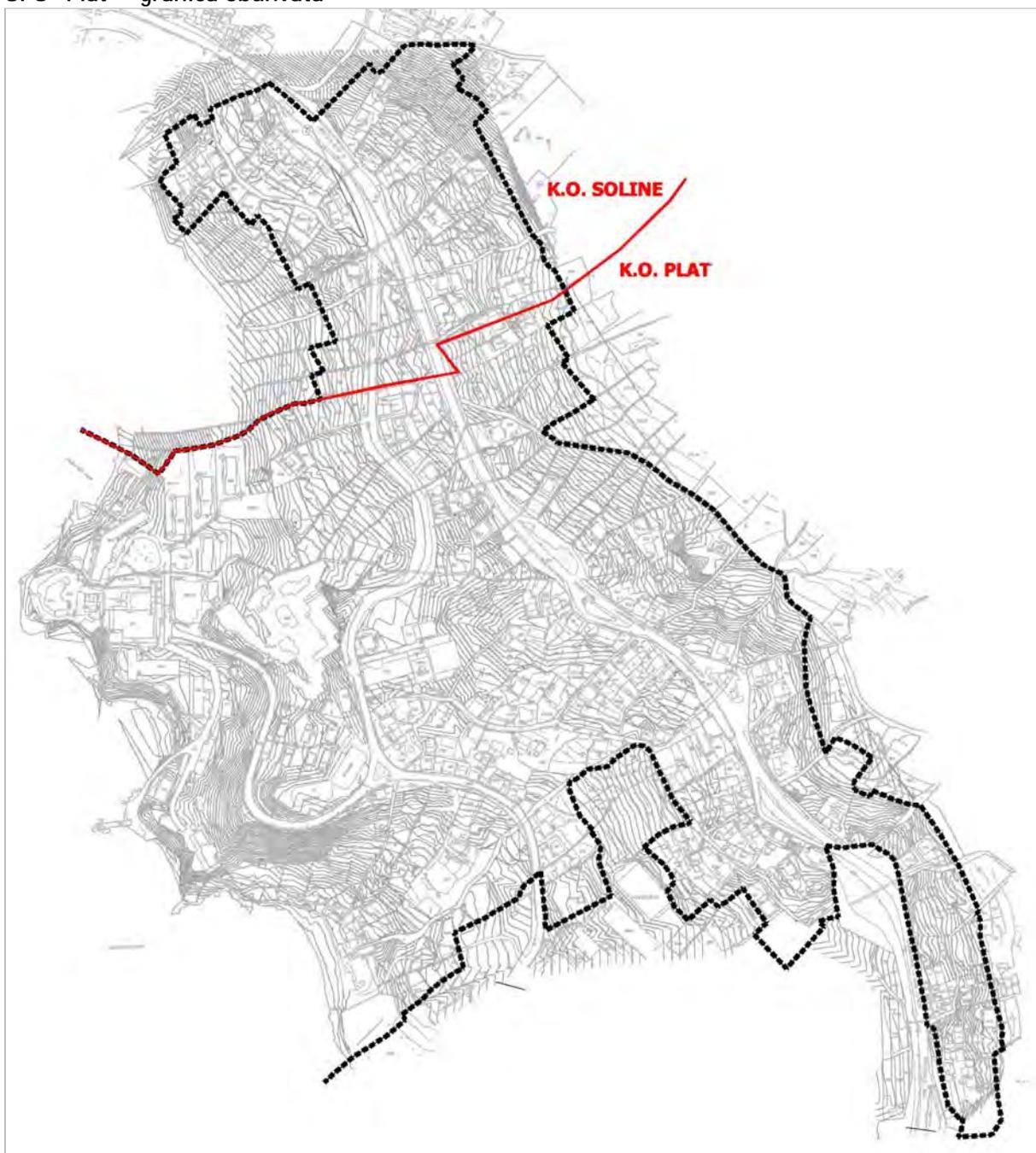
IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08)

OBRADA: INSTITUT IGH d.d., Zavod za prostorno planiranje

Jednaka situacija je i s katastarskim općinama s obzirom da su površine i granice k.o. Soline i k.o. Plat identične s istoimenim naseljima.

Prema tome, 82 % površine obuhvata Plana (28 ha) odnosi se na naselje Plat, a 18 % na naselje Soline (6 ha).

UPU "Plat" - granica obuhvata

IZVOR: INSTITUT IGH d.d.
OBRADA: INSTITUT IGH d.d., Zavod za prostorno planiranje

1. POLAZIŠTA

1.1. Položaj, značaj i posebnosti naselja Plat

Naselje Plat najjužnije je i najistočnije naselje Općine Župa dubrovačka, smješteno je u jugoistočnom dijelu Župskog zaljeva koji se pruža od rta Pelegrin do rta Prahivac u duljini od 10,3 km i predstavlja prirodni izlaz na more što je valorizirano suvremenim procesima litoralizacije.

Cjelokupan prostor Općine od posebnog je značaja za Republiku Hrvatsku jer se radi o:

- manjoj geografskoj cjelini jugoistočno od Dubrovnika koja površinom od 22,28 km² spada među najmanje Općine u Županiji,
- jednom od najgušće naseljenih područja Županije s pozitivnom tendencijom rasta broja stanovnika,
- uskom graničnom području prema Bosni i Hercegovini s graničnim cestovnim prijelazom Brgat - Ivanica,
- obalnom području mora s razvedenom i raznovrsnom obalom i morskim akvatorijem,
- području koje je na temelju pokazatelja socio-gospodarske preobrazbe postalo predgrađe te prigradsko urbanizirano područje, sastavni dio gradske aglomeracije Dubrovnika, po čemu se bitno razlikuje od drugih političko-teritorijalnih jedinica unutar Dubrovačko-neretvanske županije,
- teritorijalno ustrojenoj jedinici lokalne samouprave, okupiranoj i razrušenoj tijekom srpsko-crnogorske ratne agresije 1991/92. godine, koja još uvijek ima status područja od posebne državne skrbi.

Geografski položaj Općine Župa dubrovačka te naselja Plat

IZVOR: INSTITUT IGH d.d.

Naselje Plat smješteno je na najužem dijelu kopnenog teritorija Republike Hrvatske koje se inače proteže od naselja Mlini do Duboke Ljute tj. granice s Općinom Konavle, a prosječne je širine oko 1100 m.

Položaj šireg obuhvata Plana definira upravo taj nedostatak prostora zbog specifične konfiguracije terena s obzirom da je prostor sa sjeveroistoka omeđen pojasom visokog krša (najviši vrh Malaštica 628 m, Zvijezda 531 m, Sovjak 421 m, Pelinja Ljut, Kunja Glavica 507 m, Straža, Oštri kuk 515 m, Letaja, Gradina 562 m) dinarskog smjera pružanja.

Naselje Plat bilježi dugu povijest, a ime Plat prvi se put spominje 1400. godine, međutim sve do 1734. godine spominje se i naziv Belenum (Belen, Belem, Bellem, Bieleni, Baleni, de Bielo) u prijevodu "Bijelo".

Smještaj Župe dubrovačke između Dubrovnika i Cavtata odredio je i njezin cjelokupni razvoj od prapovijesnih do današnjih vremena, a povoljan prometno-geografski položaj vidljiv je i u kontinuitetu povijesnog razvoja cijele Župe dubrovačke zbog dobre povezanosti s okolnim područjem i ostalim krajevima.

Posebno je bitna činjenica da su komunikacije iz Cavtata i Dubrovnika, odnosno prapovijesnih naselja na njihovim položajima prema unutrašnjosti vodile uz rubna područja Župe dubrovačke, a postojale su dvije osnovne komunikacije koje su povezivale istočno priobalje Dubrovačkog područja s unutrašnjosti:

- zapadna/Dubrovačka, koja je vodila od područja današnjeg Dubrovnika preko Žarkovice i Brgata prema Ivanjici i dalje prema unutrašnjosti
- istočna/Cavtatska, koja je vodila od današnjeg Cavtata, iznad Plata, pored Spilana, prema Glavskoj i dalje prema jadranskom zaleđu.

Uz Istočnu/Cavtatsku komunikaciju nalazilo se gradinsko naselje Spilan na kojem se može pratiti kontinuitet ljudskog života od brončanog do kasnoantičkog i bizantskog razdoblja, a služio je i kao gradina/utvrda gdje se slučaju opasnosti sklanjalo lokalno stanovništvo.

Položaj naselja Plat između pojasa visokog krša (Sovjak, Pelinja Ljut, Straža) i mora

IZVOR: INSTITUT IGH d.d.

Današnjeg naziva Spiona, inače romanska riječ Spilan (spella, spilla) ovo prapovijesno, antičko i kasnoantičko nalazište fortifikacijsko-refugijskog karaktera imalo je izvanredan strateški položaj, s teškim pristupom ali s odličnim pregledom većeg dijela Župskog polja, dijela Konavala te cijelog cavtatskog područja.

Potreba za takvim fortifikacijskim objektom proizlazila je iz činjenice da se sjeverozapadno od Spilana nalazi prirodni prijevoj i najlakši prijelaz u zaleđe, slijedom čega se nastavljaju prirodne komunikacije između unutrašnjosti i priobalja.

S jedne strane tuda je prolazila komunikacija iz nekadašnjeg Epidaura, preko Oboda, pa pored Spilana prema unutrašnjosti, dok je s druge strane dolazila komunikacija od Gradca kod Grbavca, uz južne padine brda Malaštica i Zvijezda, pa se zapadno od Spilana spaja s onom iz Epidaura.

Prirodna komunikacija i prijevoj korišteni su i kao prapovijesne i antičke komunikacije da bi u kasnom srednjem vijeku izgubile na važnosti zbog opadanja značaja Epidaura.

Zanimljivo je da je komunikacija i nakon kasnoantičkih razdoblja bila u upotrebi i to sve do novijih razdoblja kao put kojim su vlasli dovodili stoku i svoje proizvode u župski kraj.

Spomenuta važnost ovog dijela prostora kroz povijest potvrdila se i 1806. godine kada je Duboka Ljuta bila važna crta obrane od crnogorske agresije te ponovno 1991. godine kao važna crta obrane od srpsko-crnogorske agresija kada se prodor agresora među ostalim pokušao spriječiti i miniranjem lokaliteta Duboka Ljuta. Nažalost oba puta je ta linija probijena što je za posljedicu imalo pustošenje i razaranje šireg prostora Općine Župa dubrovačka.

Od starijih prometnih komunikacija treba spomenuti i tzv. "francuski put", izgrađen za vladavine Napoleona i maršala Marmonta od Splita do Boke kotorske, a čiji se dijelovi još vide ili koriste do današnjih vremena.

Panoramski prikaz prostora Općine s vidljivim komunikacijama prema Spilanu iznad Plata

IZVOR: INSTITUT IGH d.d.

Suvremeno prometno povezivanje hrvatskog primorja izvršeno je izgradnjom Jadranske turističke ceste (magistrala) 60-ih godina 20 st., službeno državne ceste D8, a veliku ulogu u razvoju šire dubrovačke regije ima i zračna luka Dubrovnik, prvotno izgrađena na zemljanoj podlozi u Konavoskom polju još 1926. godine

Cestovna udaljenost državnom cestom D8 (jadranskom magistralom) do Dubrovnika iznosi 12 km, a od udaljenost od zračne luke Dubrovnik u Čilipima iznosi 5 km.

Što se tiče pomorskih veza, udaljenost između luke u Platu i stare dubrovačke luke je oko 5 NM, a luke su povezane sezonskim turističkim brodskim vezama.

U novijem razdoblju gospodarska orijentacija uvjetovana položajem i nedostatkom plodnih obradivih površina bila je usmjerena na ribarstvo te je 1913. godine osnovana Ribarska zadruha Plat. Okupljala je ribare iz Plata i Solina, koji su desetljećima kao najsiromašniji s obradivim tlom u Župi, u zajedničkom ulovu ribe nalazili izvore egzistencije i tako preživljavali vrlo teške prilike koje su u tom razdoblju vladale na tom dijelu Župe dubrovačke

S obzirom na specifičnu konfiguracija terena tj. strmo spuštanje terena iz pojasa visokog krša prema moru što dijelom za posljedicu ima i uvjetna ograničenja za gradnju (evidentirana klizišta), ključni trenutci u razvoju i definiranju prostornog razvoja naselja Plat su gradnja hidroelektrane Dubrovnik s pripadajućim infrastrukturnim zahvatima te izgradnja Jadranske turističke ceste (magistrala) 60-ih godina 20 st., trenutno državne ceste D8.

Razvoj turizma od kraja šezdesetih godina 20. stoljeća koji je gradnjom predimenzioniranih turističkih sklopova vodio omasovljenju, u Župi dubrovačkoj odmjenuje poljodjelstvo i ribarstvo te postupno postaje glavna privredna grana.

Navedeni obrazac razvoja turizma nije zaobišao ni Plat, pa se 1967. godine kroz rekonstrukciju dotadašnjeg naselja podignutoga za potrebe izgradnje hidroelektrane gradi hotel Plat, a 1971. godine hotel Ambasador.

Gradnja predimenzioniranih turističkih sklopova na prostoru čitave Općine nažalost unosi potpuno novo mjerilo u prostor, a agresivnim gabaritima dominira u svim vizurama naselja i okolnog krajolika.

Ipak, razvoj turizma pomogao je stabilizaciji pa čak i porastu broja stanovnika, pogotovo od 1970-tih. Rast broja stanovnika župskog područja bilježi se sve do 1991.g. kada je to područje, kao i uostalom i čitavu Hrvatsku pogodio pad komunizma i raspad Jugoslavije.

Za vrijeme srpsko-crnogorske ratne agresije i okupacije (25. listopada 1991. - 26. svibnja 1992. godine) stanovnici Župe dubrovačke su se uglavnom koncentrirali u Dubrovniku. Sustavno su rušena, paljena i pljačkana naselja, a zatečeni ljudi ubijani i zarobljavani od strane srpsko-crnogorskih odreda.

Upravo unutar obuhvata Plana opljačkani su, razoreni i zapaljeni svi turistički objekti koji do danas još uvijek nisu vraćeni u prvobitnu funkciju.

Po završetku ratne agresije krenuo je proces ponovne revitalizacija gospodarstva, a s time i demografska stabilizacija područja koje traje do danas.

U tom kontekstu treba napomenuti još dva velika infrastrukturna projekta državnog značaja iznad naselja Plat i samog obuhvata UPU-a, a to su gradnja nove trafostanice TS 220/110/20(10) kV Plat te dalekovoda 2x220 kV za vezu TS Plat s energetske sustavom RH i trasa planirane brze cesta do zračne luke Dubrovnik.

Pogodna prirodno-geografska obilježja, bogatstvo kulturno-povijesne baštine šireg područja, priključak na državnu cestu D8, luka otvorena za javni promet lokalnog značaja, blizina zračne luke "Dubrovnik" u Čilipima, krajobrazna i kulturna privlačnost šireg područja dubrovačke regije samo su dio pozitivnih čimbenika koje treba uzeti u obzir pri valorizaciji šireg područja, ali i kao ulazne elemente za sadašnje i buduće prostorno-planske procese.

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

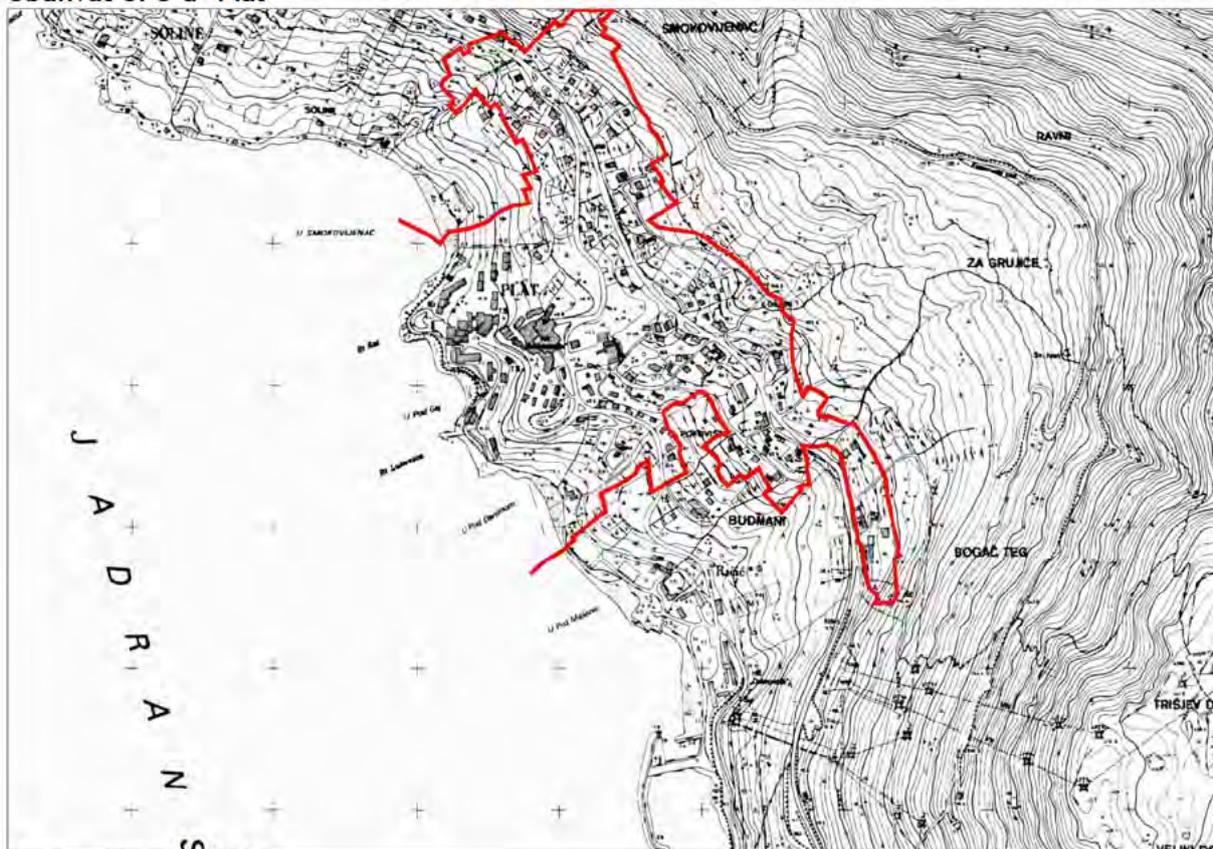
Osnovni podaci o stanju u prostoru (2001.)

POVRŠINA, STANOVNIŠTVO I NASELJA (2001. GODINE)	
POVRŠINA UBUHVATA UPU-a	34 ha
BROJ NASELJA	1
BROJ STANOVNIKA	268
BROJ STANOVNIKA 0-19 GODINA	63
BROJ STANOVNIKA 20-59 GODINA	155
BROJ STANOVNIKA 60 I VIŠE GODINA	50
KOEFICIJENT STAROSTI	18,65
INDEKS STARENJA	79,36
BROJ KUĆANSTAVA	80
PROSJEČAN BROJ ČLANOVA KUĆANSTAVA	3,35

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, Državni zavod za statistiku
OBRADA: INSTITUT IGH d.d., Zavod za prostorno planiranje

Navedeni podaci odnose se na administrativni obuhvat naselja Plat s obzirom da samo manji dio obuhvata zadire u administrativne granice naselja Soline.

Obuhvat UPU-a "Plat"

IZVOR: INSTITUT IGH d.d.

1.1.2. Prostorno-razvojne značajke

1.1.2.1. Prirodno-geografske karakteristike

Župa dubrovačka je najmanja, dobro izdvojena i jasno omeđena geografska cjelina u neposrednoj blizini gradske aglomeracije Dubrovnika. Župa, osobito u najnovije doba, doživljava intenzivnu preobrazbu uklapanjem u sve složeniju turističku djelatnost.

Kao i većina prostora južne Dalmacije prostor Župe dubrovačke izdužen je od administrativne granice s Gradom Dubrovnikom na sjeverozapadu do Duboke Ljute na jugoistoku, ali u većem dijelu svog teritorija ima amfiteatralni oblik.

Naselje Plat smješteno je sjeveroistočno i jugozapadno od trenutne državne ceste D8 koja ga presijeca.

Sa sjeveroistoka je prostor čitave Općine omeđen graničnim višim vapnenačko-dolomitnim brdima (najviši vrh Malaštica 628 m, Zvijezda 531 m, Sovjak 421 m, Pelinja Ljut, Kunja Glavica 507 m, Straža, Oštri kuk 515 m, Letaja, Gradina 562 m) dinarskog smjera pružanja. Od spomenutog niza se prema prema unutrašnjosti teritorija Općine spušta zona s mekšim flišnim naslagama, znatnim dijelom antropogenim djelovanjem svedena u plodne terase - doce s brojnim izvorima i kratkim vodenim tokovima i završava najnižom i najplodnijom aluvijalnom naplavnom ravni "polju", pogodnom za obradu i navodnjavanje, te 11,4 km razvedene obale u Župskom zaljevu.

Dio općine u svom najširem dijelu omeđen je i primorskim vapnenačkim grebenom (Trapit 148 m, Sveti Petar 127 m) koji završava spuštanjem prema uvali Kupari.

Spomenuta zona fliša tj. iskoristiva zona najuža je upravo u dijelu od naselja Mlini do Duboke Ljute tj. granice s Općinom Konavle, a predstavlja i najuži dio kopnenog teritorija Republike Hrvatske prosječne širine oko 1100 m.

Na samom kraju te zone kao i administrativnog obuhvata Općine smješteno je naselje Plat, najistočnije i najjužnije naselja Općine Župa dubrovačka s jasnom granicom prema Općini Konavle koju predstavlja lokalitet Duboka Ljuta.

Na sjeveru/sjeveroistoku graniči s Bosnom i Hercegovinom, na sjeverozapadu s Gradom Dubrovnikom, a na jugoistoku s Općinom Konavle dok se s jugozapadne strane nalazi Jadransko more.

Klimatska obilježja

Pri vrednovanju klimatskih značajki prostora kao dijela šireg obuhvata primorske Hrvatske, posebno treba istaknuti maritimnost kao modifikator klime jer more djeluje termoregulacijski (zimi utječe na povećanje temperature, a ljeti na snižavanje temperature u odnosu na kontinentalne predjele iste geografske širine).

Maritimnost je posebno izražena zbog otvorenosti područja utjecajima velikog obujma morske vode južnog dijela Jadrana, tj. Južnojadranske kotline.

To se odražava u odgovarajućim klimatsko-ekološkim obilježjima, toplijim zimama, izrazitijim ljetnim sušama i većem udjelu zimzelene vegetacije nego u ostalim dijelovima makroregije pa ovaj uski priobalni pojas kao i šire područje spadaju u klimatski izuzetno pogodne prostore na Jadranu.

Područje Plata pripada eumediteranskom klimavegetacijskom arealu. Prema Köppenovoj klasifikaciji klima to je područje Csa klime (umjereno topla kišna klima sa suhim ljetima tj. klima masline) što znači da su zime kišovite i blage, a ljeta topla i suha.

Ova etezijska klima (prema Köppenovoj klasifikaciji) pod utjecajem je ciklonalne aktivnosti, monsunske cirkulacije, a uvjetovana je južnom ekspozicijom kraja te direktnim kontaktom s otvorenim morem i konfiguracijom zemljišta prema zaleđu.

Prosječna godišnja temperatura zraka je 17 °C.

Zime su dosta blage s prosječnom temperaturom od 9,6 °C, što je rezultat i naglašenog utjecaja mora na temperaturni režim jer more smanjuje dnevne i godišnje razlike u grijanju i hlađenju zraka. Proljeće je sa prosječnom temperaturom od 14,5 °C hladnije oko 3 °C od jeseni (prosječne temperature 17,7 °C) i zbog sporijeg grijanja zraka u proljeće čemu je uzrok rashlađeno more.

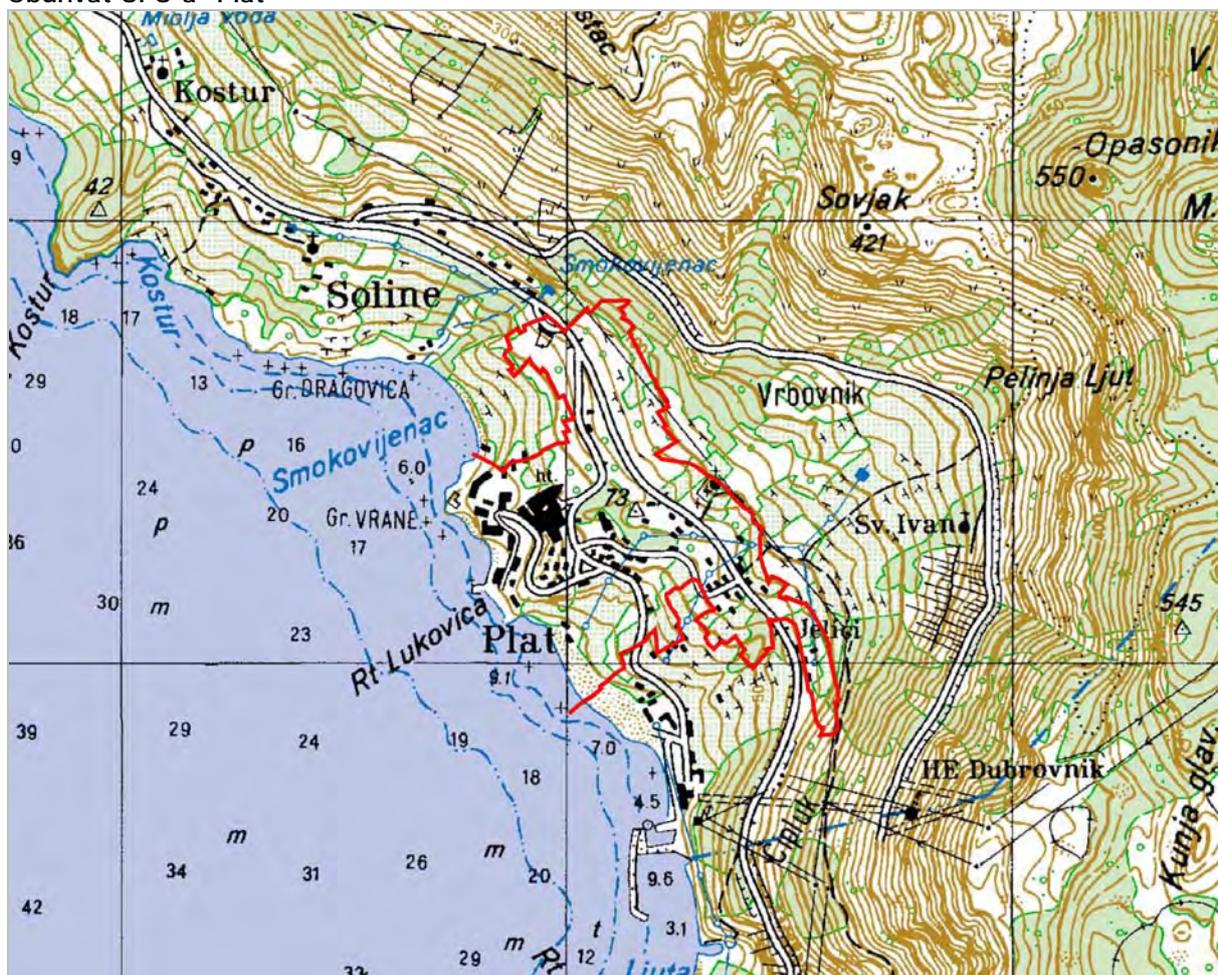
Ljeta su vruća s razdobljima suše, a prosječna ljetna temperatura je 24,5 °C.

Najviše godišnje temperature su u srpnju ili kolovozu, do 34° C. Vrlo su rijetki mrazovi, dok na područjima izloženim utjecaju jake bure tijekom siječnja, preko noći temperatura zraka zna se spustiti i do - 7 °C.

Najveća količina oborina bilježi se na prijelazu iz jeseni u zimu, kao posljedica ciklonalne aktivnosti, prosječno 200 mm u prosincu. Velike količine oborina znaju padati skoro u svim mjesecima, ali je u siječnju i studenom varijabilnost najmanja. Ljeti je dominantan utjecaj subtropske anticiklone s najmanjom prosječnom količinom oborina od 35 mm.

Dominantni vjetrovi koja pušu na ovom području su bura (S) s prosječno 20 %, jugo (J, JI) s prosječnom učestalosti od 21,3 % te ugodan maestral (SZ) koji najčešće puše u ljetnim mjesecima.

Obuhvat UPU-a "Plat"

IZVOR: INSTITUT IGH d.d.

Geološke i geomorfološke značajke

Dubrovačko područje, kojem pripada ne samo Plat nego i cijela Župa i šire, geološki je istraženo brojnim regionalnim i detaljnim lokalnim istraživanjima te se ustanovila prisutnost sedimenata trijasa, jure, krede, tercijara i kvartara.

U sastavu stijena prevladavaju vapnenci, dolomiti, fliš i naplavni materijal. Vapnencima odgovaraju uzvisine, dolomitu strmi odsjeci i udubljenja, flišu blago položene padine, a napolavinama nizinski dijelovi (polja).

Dubrovačko obalno područje se odlikuje vrlo složenom tektonskom građom tektonskih jedinica, a geološki slojevi u čitavom ovom prostoru imaju dinarski smjer boranja SZ - JI, dok prostor u cijelosti pripada X° seizmičnosti po MCS.

Geomorfološko oblikovanje promatranog područja uvjetovali su specifični čimbenici geološke građe te prevladavajuće egzogene i endogene sile i procesi.

Posebno su izraženi fluviokrški i padinski procesi (jaruženje, bujičenje), a posljedica djelovanja tih procesa su denudacija i akumulacija te razvoj specifičnih oblika i formi u reljefu.

Zbog prevage karbonatnih stijena (vapnenci i dolomiti) prevladavajuće forme su krški reljefni oblici, uzvisine uglavnom grade vapnenci, a strme odsjeke i udoline dolomiti.

Među krškim oblicima izdvajaju se brojni manji izdvojeni brežuljci, glavice, suhodoline (drage), doci, ponikve, jaruge, jame, špilje, potkapine i dr.

Župska dolina s primorskim vapnenačkim grebenom na jugozapadnoj strani

IZVOR: INSTITUT IGH d.d.

Današnji odnos kopna i mora nastao je glacio-eustatičkim izdizanjem morske razine u postpleistocenu. Tada su nastali brojni otoci, grebeni i sike, poluotoci i rtovi, a među ostalim i Župski zaljev.

Uz navedene procese na kopnenom dijelu, u dodirnoj zoni kopna i mora u oblikovanju reljefa značajnu ulogu ima abrazija. Naknadnim neprestanim utjecajem valova južnih smjerova nastali su brojni morfološki oblici, gotovo cijelom dužinom obale prema otvorenom moru.

Diferenciranom erozijom (abrazija) nastale su brojne uvale i zaljevi u mekšim stijenama, a u njima šljunčane i pjeskovite plaže u Platu.

Sjeveroistočne padine Župe Dubrovačke, ispod čela navlake visokog krša, izgrađene su od fliša i predstavljaju labilne do izrazito nestabilne terene.

Postojanje aktivnog klizišta konstatirano je također iznad državne ceste D-8 kod raskrižja sa cestom za naselje Mlini. Labilna padina između ove ceste i odvojka za Mline je maksimalno opterećena objektima. Nužno je spriječiti daljnje opterećivanje i zasijecanje padine i provesti kontrolu njene stabilnosti.

Na padini između Mlina i Solina jasno se zapažaju tragovi klizanja i tečenja. Ovi procesi su privremeno usporeni izgradnjom manje drenaže uz cestu D-8 tako da voda iz dva izvora ne kvasi padinu u onoj mjeri nekontrolirano kao ranije.

Morfološki oblici padine u flišu, iznad uvala s obje strane hotelskog kompleksa Plat ukazuju na suvremene egzogene geološke procese kojima su ove padine zahvaćene i čine ih nepovoljnom sredinom za izgradnju većih građevinskih objekata koji zahtijevaju veće usijecanje i ukopavanje.

U užem priobalnom pojasu od Kupara do Cavtata se u stabilne i za izgradnju pogodne terene mogu svrstati grebeni od vapnenačkih breča od kojih su izgrađeni svi rtovi ovog dijela obale. Svakako i ovdje treba imati na umu flišnu podlogu na kojoj vjerojatno leže ove breče što je u izvjesnim momentima odlučujući faktor u pogledu procjene njihove stabilnosti.

Dio župskog zaljeva s pojasom višeg krša sa sjevera/sjeveroistoka

IZVOR: INSTITUT IGH d.d.

Područje Župe dubrovačke smješteno je u krškom području Hrvatske te s obzirom na svoje prirodne značajke (krajobrazne, hidrogeološke, geomorfološke, vegetacijske, florističke i faunističke), područje krša objedinjuje najveći broj posebnosti Hrvatske. U odnosu na sveukupnu jedinstvenost, bogatstvo endemičnim svojstava i životnim zajednicama, te visoki stupanj očuvanosti, ovo područje predstavlja izuzetnu vrijednost ne samo u europskim, nego i u svjetskim razmjerima

Hidrološka obilježja

Najveći dio županijskog prostora izgrađuju karbonatne stijene s dominantnom ulogom vapnenaca, a glavna karakteristika krškog područja je da sva oborinska voda koja padne na njih odmah ponire u podzemlje te tako i područje Župe dubrovačke obilježava površinska bezvodnost tipična za krške krajeve te nema stalnih tekućica.

Unatoč razmjerno visokoj godišnjoj količini padalina (oko 1100 mm), voda se zbog propusne karbonatne podloge rjeđe zadržava na površini.

Vapnenačko-dolomitski sastav prouzročio je poroznost terena pa na njima nema površinskih tokova ni izvora, već atmosferska voda ponire u dubinu ali se zbog antiklinalne građe često ponovno pojavljuje uz obalu te ispod površine mora u obliku podmorskih izvora ili vrulja.

Vodoopskrba Župe dubrovačke bazira se na vodnim resursima koji pripadaju Jadranskom regionalnom slivu s hidrogeološkim svojstvima krških stijena, a karakterizira ih složenost i cirkulacija podzemnih voda. Ipak, budući da hidrogeološki i prirodni uvjeti ne slijede administrativne granice, površinsko i podzemno tečenje voda na području Župe dubrovačke usko je vezano uz položaj susjedne Bosne i Hercegovine, pa se u tom smislu može zaključiti da vodni potencijal Župe dubrovačke obuhvaća i vodne resurse van granica Županije. Ovu činjenicu posebno treba uvažavati u domeni zaštite voda koja je integralni dio vodoopskrbne problematike.

Izvor vodozahvata Duboka ljuta nalazi se južno od naselja Plat, u uvali Robinzon na koti 1,0 m n/v. Za vodoopskrbu Župe dubrovačke se također koristi i dopunski izvor Zavrelje, kote izvora 78,0 m n/v, zapadno od istoimenog naselja.

Župski zaljev je pod utjecajem ulazne struje iz istočnog Sredozemlja, osobito tijekom zime i proljeća. Ulazna struja obogaćuje ovaj prostor kemijski i biološki, povećavajući tako njegovu biološku raznolikost, tako da su u dubrovačkom akvatoriju prisutna sva staništa tipična za Sredozemlje.

Premda obalno područje Župe Dubrovačke prema mnogim oceanografskim pokazateljima pripada vanjskoj obalnoj zoni, ovaj zaljev od Cavtata do Kupara karakteriziraju drugačija obilježja. Obala je niska i pristupačna s nekoliko šljunkovitih i pješćanih područja. Morski dio obale zaljeva je plitak s blagim nagibom do oko 40 m dubine na vanjskom rubu. Zaljev je potpuno izložen utjecaju otvorenog mora i povremeno vrlo jakim valovima iz južnih smjerova, ali zbog konfiguracije kopna veći dio obalne linije je urbaniziran.

Župski zaljev obiluje izvorima slatke vode, što pogoduje bujnoj vegetaciji. Međutim, za termohalina obilježja akvatorija svakako je važniji umjetni dotok voda Trebišnjice tunelom HE Dubrovnik. U travnju i lipnju uz povećan dotok vode dolazi do formiranja vrlo jakog vertikalnog gradijenta slanosti, kao i gustoće do dubine od oko 5 m. Praktično dolazi do formiranja dviju različitih vodenih masa i potpuno se sprječava vertikalni transport. Smjer srednjeg strujanja je S ili SE smjera, što je izuzetak u odnosu na prevladavajuće struje NW smjera duž naše obale. Ova specifičnost je moguća kombinacija više faktora od samog položaja obale, vjetrova i dotoka slatke vode. Tijekom zime je brzina strujanja povećana s najvjerojatnijim brzinama na površini između 15 i 25 cm/s.

Osnovna fizička svojstva mora uglavnom su jednaka onima za cijeli južni dio hrvatskoga Jadrana. Srednja je temperatura mora ljeti oko 24°C, a zimi oko 14°C. Salinitet iznosi oko 38 ‰, s tim da je nešto veći ljeti (38,42 ‰) radi većeg isparavanja, a manji zimi (38,10 ‰) radi veće količine padalina.

Opći je smjer gibanja morske struje JI-SZ, a prosječna je brzina 0,5 do 0,7 čvora.

Prozirnost je mora velika (oko 30 m), a boja je mora modra što ukazuje na siromaštvo biomase te visoku kakvoću morske vode jer u blizini nema većeg izvora onečišćenja. Obala je izložena otvorenom moru i jakim valovima pri olujnom jugu.

Pedološke značajke

Petrografski sastav zemljišta i klimatske prilike utjecale su na stvaranje određenih tipova tla. Prevladavaju tla razvijena pod dominantnim utjecajem litiološkog sastava podloge, a glavni predstavnik je crvenica (terra rossa), nastala kao rezultat korozije karbonatne osnove, vapnenca i dolomita. Osim crvenice rasprostranjena su i smeđa tla na vapnencima te isprane vapnenačko-dolomitne crnice, a mjestimice je u znatnoj mjeri zastupljen i krški kamenjar.

Vegetacijski pokrov

S obzirom na klimazonalnu vegetaciju područje Župe dubrovačke pripada zoni sredozemne vazdazelene vegetacije za koje su karakteristični hrast crnika ili česvina, alepski ili meki bor te dalmatinski crni bor. Vegetacijski pokrov čine uglavnom brojne eumediteranske vrste, ali ima i više submediteranskih te uvezenih tropskih i subtropskih vrsta.

Međutim, intenzivnim antropogenim djelovanjem prvobitni biljni pokrov u velikoj mjeri je zamijenjen različitim degradacijskim stadijima, odnosno makijom, garigom ili kamenjarom.

Unutar obuhvata promatranog područja uglavnom je zastupljen tip šumske vegetacije (zimzelene crnogorične šume bora i čempresa), često u obliku makije.

Temeljno obilježje toj vegetaciji daju vazdazelene drvenaste vrste među kojima dominira česvina (*Quercus ilex*), a u novije vrijeme sve veće površine zauzimaju alepski bor čije širenje sužava prostor ostalih biljnih vrsta te primorski bor (*Pinus halepensis*, *P. maritima*). Uz nju su još zastupljene druge vrste kao što su planika (*Arbutus unedo*), tršlja (*Pistacia lentiscus*), zelenika (*Phillyrea latifolia*), tetivika (*Smilax aspera*) i druge.

Plat nakon 1960. godine

IZVOR: INSTITUT IGH d.d.

Uz crniku su u šumskom pokrovu te makiji najzastupljenije vrste lovor (*Laurus nobilis*), borovica ili smrič (*Juniperus oxycedrus*, *J. macrocarpa*, *J. phoenicea*), mirta (*Myrtus communis*), lemprika (*Viburnum tinus*), brnistra (*Spartium junceum*), veprina (*Ruscus aculeatus*), oskoruša (*Sorbus domestica*), divlja kruška (*Pirus amygdaliformis*), trnina (*Prunus spinosa*) i divlja maslina (*Olea oleaster*), dok su predstavnici gariga ružmarin (*Rosmarinus officinalis*), bušin (*Cistus vilosus*), vrijes (*Erica arborea*), oštrikovina, pelin (*Artemisia alba*), bršljan (*Helix hederata*), divlja loza (*Vitis vinifera*), a česte su i kupina (*Rubus fruticosus*) i drača (*Paliurus australis*). U pejzažu se posebno ističu izdvojena stabla ili skupine vitkih čempresa (*Cupressus sempervirens pyramidalis*).

Među vrstama kultiviranih tijekom proteklih stoljeća ističu se maslina, vinova loza, rogač, smokva, šipak, agrumi: limun, mandarina, naranča i citrus, zatim badem, oskoruša, breskva, razne sorte šljiva, jabuka, dud, orah i dunja. U okućnicama se sade povrtnice, gomoljike, grahorice, lukovice i dr.

Prostorna je raspodjela pojedinih biljnih vrsta određena velikim dijelom prosječnim vrijednostima navedenih klimatskih elemenata, a posebno raspored padalina utječe na razvitak lokalnoga biljnog pokrova.

Budući da tijekom vegetacijskog razdoblja biljke dobivaju najmanju količinu padalina, i ovdje su se, kao i u drugim prostorima pravog sredozemnog podneblja, prilagodile specifičnim oblikom lista (kserofitna vegetacija). Česte su ljetne suše s ponekad štetnim posljedicama i na prirodni biljni pokrov i na kultivirane biljke.

Značajke faune

Prema nepotpunim podacima na području Dubrovačko-neretvanske županije evidentirano je oko 30 endemskih vrsta kukaca i puževa u nekim podzemnim staništima.

Zbog iznimnog položaja u Jadranskom moru i morfoloških značajki obale, u akvatoriju Dubrovačko-neretvanske županije prisutna su skoro sva staništa tipična za Sredozemlje. U prvoj susjednoj županiji taj faktor je manji za više od 20 %. Stoga proizlazi da je širi dubrovački akvatorij od iznimne važnosti za obnavljanje populacija uz istočnu obalu Jadrana, a da ovo područje spada u najmanje istražena područja Jadranskog mora.

Među kopnenom faunom zbog popularnosti i istraženosti svakako prednjače ptice. Zbog blage klime ovdje obitava velik broj stanarica i gnjezdarica. Izgleda da je područje Dubrovačko-neretvanske županije, pa tako i Župe dubrovačke, zbog povoljnih ekoloških uvjeta, vodenih područja i udaljenih pučinskih otoka jedan od najvažnijih putova za selidbu ptica iz srednje i sjeveroistočne Europe prema Africi. Također, otoci Mrkan, Bobara i Supetar zaštićeni su još od 1975. kao Posebni ornitološki rezervat.

Nažalost, uz rijetke izuzetke (npr. vretenca), druge životinjske skupine su slabo poznate i istražene iako su se posljednjih godina pojačali naponi na njihovoj inventarizaciji. Navedeni podaci uglavnom nisu niti sistematizirani niti dostupni. Premda vrlo zanimljivi, slabo su istraženi kopneni puževi, kukci, gmazovi i mali sisavci. Neki kukci su po Dubrovniku dobili znanstvena imena, kao *Dasytes ragusae*, *Phytoecia ragusana* itd. Poznati entomolog Petar Novak u svom radu o kornjašima Dalmacije, za Dubrovnik i okolicu navodi oko 300 vrsta kornjaša (*Coleoptera*). Prema nepotpunim podacima evidentirano je oko 30 endemskih vrsta kukaca i puževa u brojnim podzemnim staništima.

Sigurno je i da su neke vrste potpuno nestale ili su vrlo ugrožene, a mnoge rijetke vrste su pred izumiranjem zbog uništavanja njihovih prirodnih staništa (npr. slatkovodna i podzemna staništa). Stoga je nužno hitno započeti istraživanja i inventarizaciju faune ovog najjužnijeg dijela Republike Hrvatske.

1.1.2.2. Demografska osnova

Kretanje broja stanovnika

Prema posljednjem službenom popisu stanovništva iz 2001. godine u naselju Plat živjelo je sveukupno 268 stanovnika, što znači da je unutar površine građevinskog područja naselja Plat gustoća naseljenosti iznosila 10 stanovnika na ha.

Da bi se dobila prava demografska slika promatranom područja potrebno je razmotriti suvremene demografske promjene ne samo naselja Plat nego i šireg prostora, koje se mogu pratiti poslije Drugog svjetskog rata od popisa iz 1948. godine pa do posljednjeg popisa iz 2011. godine.

Kretanje broja stanovnika i indeks kretanja u razdoblju 1948. - 2001. (2011.) godine

Naselje	Kretanje broja stanovnika prema godinama popisa								Indeks kretanja broja stanovnika		
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.**	2001. / 1948.	2001. / 1991.	2011. / 2001.
Plat	171	187	815*	215	259	318	268	307	156,73	84,28	114,55
Općina Zupa dubrovačka	2514	2625	3255	3036	4721	6486	6663	8460	265,04	102,73	126,97

IZVOR: Naselja i stanovništvo RH 1857. - 2001. godine, Prvi rezultati Popisa 2011., Državni zavod za statistiku

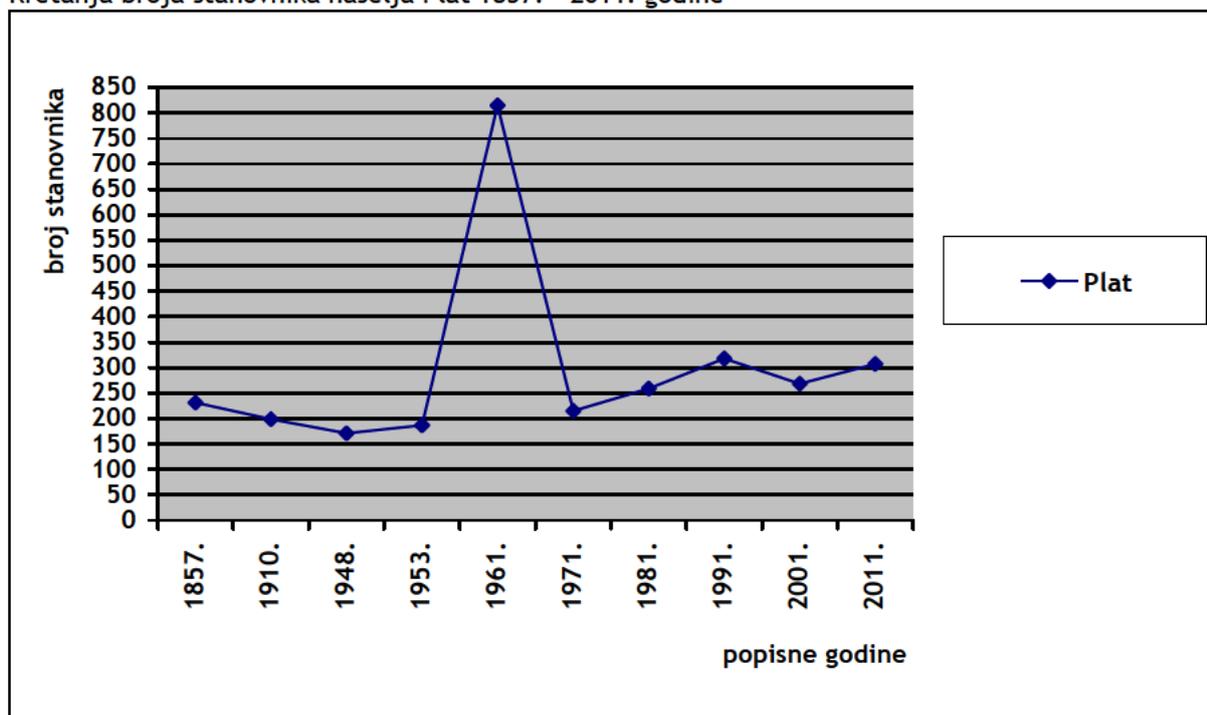
* uključeni su i radnici koji su gradili HE Dubrovnik i stanovili u radničkom naselju u Platu te članovi njihovih obitelji

** Prvi (preliminarni) rezultati Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine objavljeni 29. lipnja 2011. godine.

Podaci o broju stanovnika prikupljeni Popisom 2011. ne mogu se neposredno uspoređivati s podacima Popisa 2001. jer je u međuvremenu došlo do promjene u statističkoj definiciji ukupnog stanovništva. U Popisu 2011. primijenjeni su svi relevantni međunarodni standardi.

Prvi rezultati Popisa 2011. podložni su promjenama budući da slijedi detaljna obrada prikupljenih podataka te se mogu razlikovati od konačnih rezultata. Konačni i potpuni rezultati Popisa 2011. bit će objavljeni prema programima publiciranja i kalendarima objavljivanja statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku, počevši od 2012. godine.

Kretanja broja stanovnika naselja Plat 1857. - 2011. godine

IZVOR: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857.-2001., Prvi rezultati Popisa 2011., Državni zavod za statistiku, OBRADA: INSTITUT IGH d.d., Zavod za prostorno planiranje

Popisi stanovništva do 1981. godine pokazuju usporeni razvoj naselja, jer nema promjena u razvitku pojedinih njihovih funkcija, a iznimka je 1961. godina jer su u popis stanovništva uključeni radnici koji su gradili HE Dubrovnik i stanovali u radničkom naselju u Platu te članovi njihovih obitelji. Nakon što je 1965. godine hidroelektrana proradila broj stanovnika se vraća na prosjek što je vidljivo iz popisa 1971. godine.

Glavni čimbenik u analizi demografskog razvoja naselja Plat ali i cijele Općine je razvoj turističke djelatnosti koja svoj vrhunac bilježi upravo u prvoj polovici 80-ih godina prošlog stoljeća.

Vidljiv je porast broja stanovnika od 1971. godine, a posebno na razini Općine.

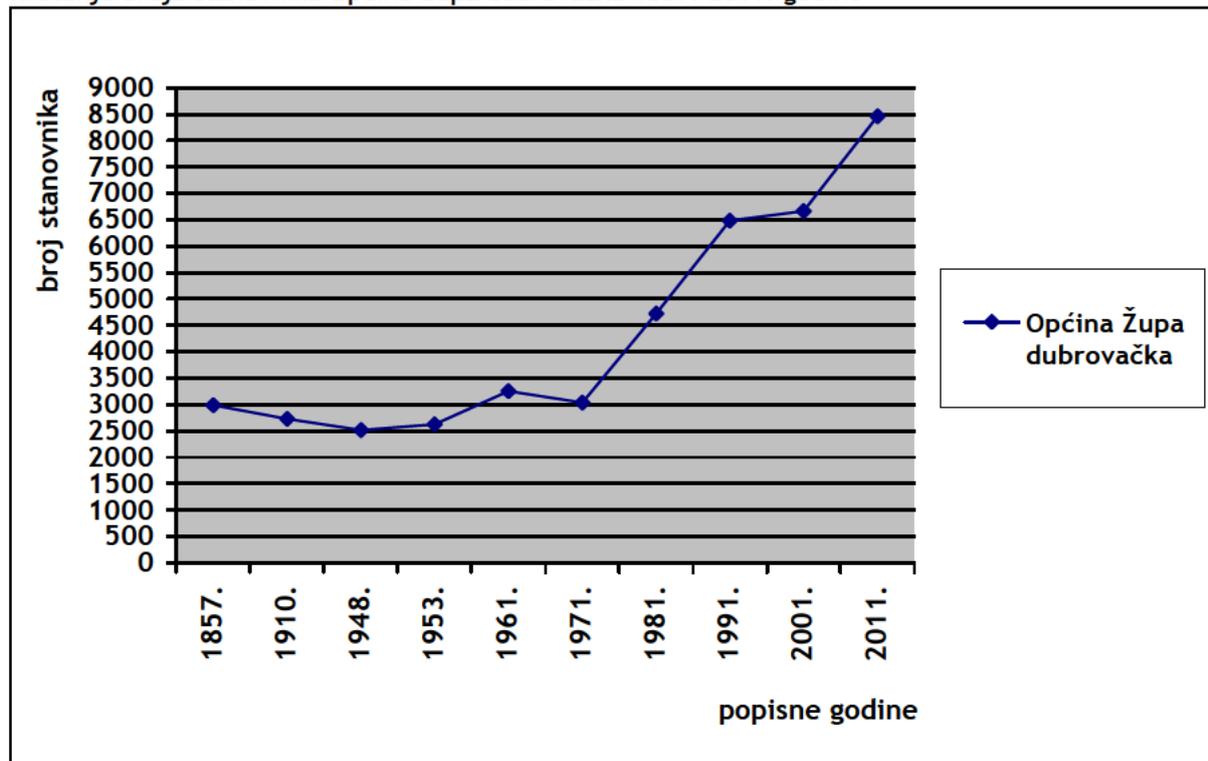
Stanovništvo se povećava, ne samo zbog prirodnog priraštaja, nego i zbog useljavanja izvjesnog broja stanovnika iz drugih naselja i krajeva u Hrvatskoj i iz Bosne i Hercegovine. Na području Općine Župa dubrovačka 54,2 % stanovnika je doselilo iz drugih naselja, od toga 63,2 % s prostora Republike Hrvatske, a 36,8 % iz inozemstva. Od doseljenih iz inozemstva 88,5 % otpada na doseljenike iz Republike Bosne i Hercegovine.

Upravo je pozitivni migracijski saldo uz snažni gospodarski razvoj najviše utjecao na demografski razvitak ne samo naselja Plat već cijele Općine.

U međupopisnom razdoblju 1991. - 2001. dolazi do velikih političkih, društvenih i gospodarskih promjena u zemlji, što se odrazilo i na demografskim prilikama u Župi, pa tako i u naselju Srebreno. To je razdoblje osamostaljenja Republike Hrvatske, kada dolazi do srpsko-crnogorske ratne agresije na Republiku Hrvatsku, a među ostalima i na Župu dubrovačku. Posljedica je bila okupacija, rušenje i paljenje njezinih naselja te progon stanovništva.

Stanovništvo je uglavnom završilo u progonstvu u Dubrovniku, ne samo za vrijeme okupacije (25. listopada 1991. - 26. svibnja 1992.) već i za vrijeme trajanja obnove jer je srpsko-crnogorski agresor i okupator potpuno uništio i spalio Srebreno kao i ostatak Općine iz koje su bili prognani njezini stanovnici.

Kretanja broja stanovnika Općine Župa dubrovačka 1857.-2011. godine

IZVOR: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857.-2001., Prvi rezultati Popisa 2011., Državni zavod za statistiku,
OBRADA: INSTITUT IGH d.d., Zavod za prostorno planiranje

Smanjenje broja stanovnika u međupopisnom razdoblju 1991. - 2001. godine evidentno na razini cijele države, na razini Općine Župa dubrovačka iskazalo se kao smanjeni porast upravo zbog spomenutog mehaničkog priraštaja tj. useljavanja.

Struktura stanovništva prema starosti

Pokazatelji dobne struktura stanovništva naselja Plat poklapaju se s prosjekom cijele Općine i nisu najpovoljniji, ali su ipak malo povoljniji u odnosu na pokazatelje koji se odnose na cijelu državu.

Prema popisu iz 2001. godine mladog je stanovništva (0-19) neznatno više od skupine starog stanovništva (60 i više) što pokazuje i nepovoljan indeks starenja (79,36).

Udio skupine zrelog stanovništva (20-59) je gotovo 58 %.

Stanovništvo prema glavnim dobnim skupinama 2001. godine

Naselje	Broj stanovnika	Glavne dobne skupine						Indeks starenja	Koeffcijent starosti
		0 - 19		20 - 59		60 i više			
		broj	%	broj	%	broj	%		
Plat	268	63	23,51	155	57,84	50	18,65	79,36	18,65
Općina Župa dubrovačka	6663	1911	28,68	3740	56,13	1012	15,19	51,50	14,80

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, Državni zavod za statistiku

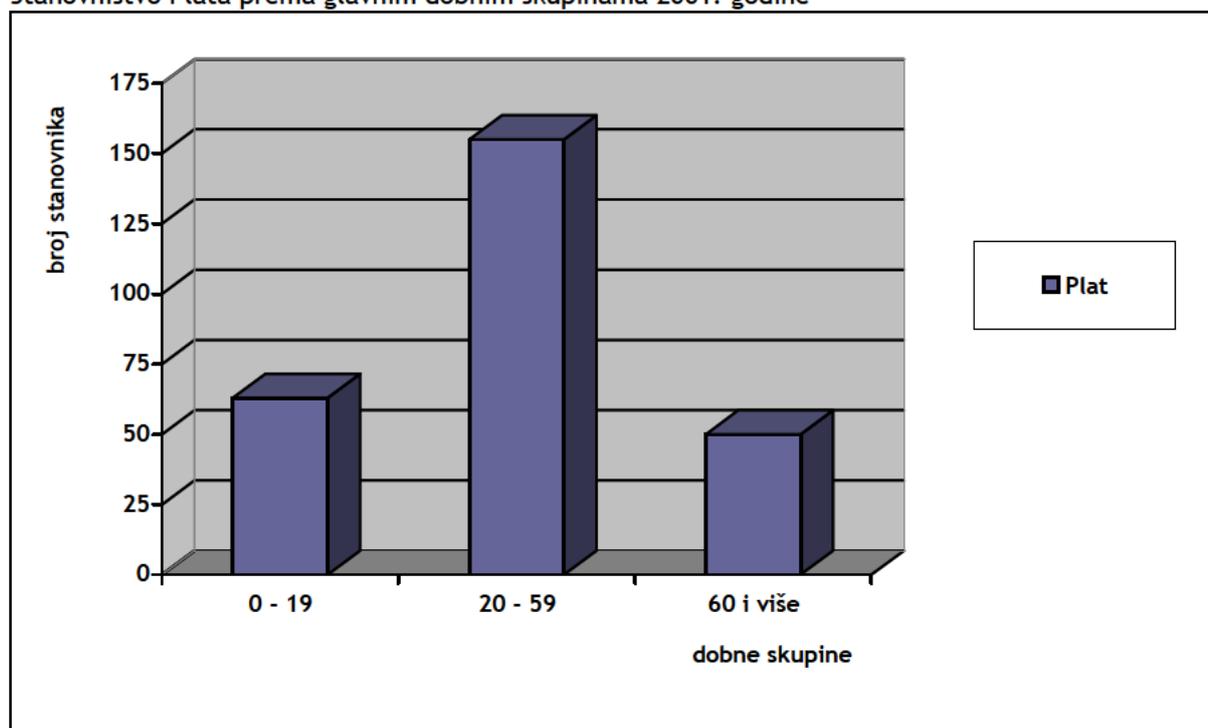
Struktura stanovništva prema narodnosnim obilježjima i vjeroispovjesti

Stanovništvo naselja Plat kao i cijele Općine po svojim narodnosnim obilježjima pripada hrvatskom nacionalnom korpusu.

Znatan broj "novije" doseljenog stanovništva napustio je ovo područje nakon ratne agresije 1991. godine te se do danas nije više vratio u ova naselja čime je potpomognuta ponovna narodnosna homogenizacija ovog područja.

Ovakvoj sadašnjoj narodnosnoj strukturi odgovara i struktura stanovništva prema vjeroispovijesti (najviše je pripadnika katoličke crkve), a apsolutna većina stanovništva ovog područja govori hrvatskim jezikom.

Stanovništvo Plata prema glavnim dobnim skupinama 2001. godine

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, Državni zavod za statistiku,
OBRADA: INSTITUT IGH d.d., Zavod za prostorno planiranje

Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema završenoj školi

Gradski karakter potvrđuje struktura stanovništva starog 15 i više godina prema završenoj školi (školskoj spremi) utvrđena prema posljednjem popisu stanovništva 2001. godine

Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema završenoj školi 2001. godine

Naselje	Godina		Broj stanovnika ≥ 15 godina	Bez škole	Osnovno obrazovanje	Srednje obrazovanje	Više i visoko obrazovanje	nepoznato
	broj	%						
Općina Župa dubrovačka	2001.	broj	5252	97	1538	3007	562	48
		%	100	1,85	29,28	57,25	10,71	0,91

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, Državni zavod za statistiku

Napredak u obrazovanju pokazuju rezultati popisa stanovništva iz 2001. godine.

Više nego dvostruko je stanovnika imalo srednje od onih sa samo osnovnim obrazovanjem, a značajno je porasla i skupina koja je stekla više i visoko obrazovanje (ukupno 562 osoba ili 10,71%), uključujući magistre i doktore znanosti.

Sve to ukazuje da se nastavlja urbana transformacija ovog područja te da njihove funkcije zahtijevaju sve obrazovanije djelatnike.

Tome je u mnogome doprinijela blizina Dubrovnika, gdje postoje srednje škole i sveučilišni studiji koji omogućuju mladim stanovnicima Župe dubrovačke svakodnevno i stalno školovanje, ali i doškolovanje, i tako zadovoljavanje stjecanja zvanja za zanimanja koja se traže u ovim naseljima i okolnom području, gdje osiguravaju svoju egzistenciju.

Stanovništvo prema aktivnosti i djelatnostima

Struktura stanovništva prema aktivnosti najbolje odražava razvitak funkcija nekog naselja i područja, ali na nju također utječu vitalne i strukturne demografske promjene do kojih je došlo iz određenih razloga.

Porast broja i udjela osoba s osobnim prihodima posljedica je promjena nastalih nakon ratne agresije i posljedica pretvorbe i privatizacije u samostalnoj državi, jer je znatno porastao broj starosnih, prijevremenih i obiteljskih umirovljenika, invalida, stipendista, korisnika drugih naknada i socijalne pomoći, ali i rentijera i osoba s osobnim prihodima od osobnog i obiteljskog imetka.

Među aktivnim stanovništvom je više muškaraca, a među osobama s osobnim prihodima i uzdržanim stanovništvom više je žena.

Proces deagrarizacije već je odavno uhvatio maha u ovim naseljima, tako da se s pravom može zaključiti da je čitavo područje gotovo u potpunosti deagrarizirano. Broj i udjel poljodjelskog stanovništva je ispod prosjeka županije i države, te je promatrano područje postalo, kao važan pol razvitka, sastavni dio gradske regije Dubrovnika i uzdužne urbanizirane okosnice razvitka u Dubrovačkom priobalju.

Struktura aktivnog stanovništva prema djelatnostima ili glavnim skupinama djelatnosti pokazuje koje su djelatnosti bile razvijenije u ovim naseljima, ali i u okolnom prostoru, gdje su radili stanovnici ovog područja.

Stanovništvo Općine Župa dubrovačka prema aktivnosti 2001. godine

	Broj stanovnika	Aktivno stanovništvo		Osobe s osobnim prihodima		Uzdržavano stanovništvo		Poljodjelsko stanovništvo	
		broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
Općina Župa dubrovačka	6663	3085	46,30	1140	17,11	2438	36,59	102	1,53

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, Državni zavod za statistiku

Rad u primarnim djelatnostima je gotovo postao beznačajan, a bitno se smanjio i rad u sekundarnim djelatnostima, jer se one nisu nastavile jače razvijati u ovom području i njegovom okruženju.

Dominirala je zaposlenost u tercijarnim djelatnostima, a među njima sasvim razumljivo u ugostiteljstvu i turizmu, a zatim u trgovini, glavnim gospodarskim aktivnostima u ovom prostoru.

Izvjestan porast pokazao se i u kvartarnim društvenim djelatnostima, a znatan broj aktivnih stanovnika izvan djelatnosti i nepoznato je posljedica sezonskog karaktera glavne djelatnosti, pa su neki radili samo u punoj turističkoj sezoni.

Prema posljednjem popisu iz 2001. godine nastale su samo manje promjene unutar zaposlenih prema pretežitoj aktivnosti i području djelatnosti. Nastavilo se smanjenje broja i udjela u primarnim djelatnostima.

Nakon što je Župa dubrovačka dobila status Općine, a naselje Srebreno postalo administrativno sjedište Općine Općine Župa dubrovačka mogao se očekivati izvjestan porast kvartarnih djelatnosti, a unutar te skupine veći rast zaposlenih u javnoj upravi.

Struktura aktivnih stanovnika prema zaposlenosti u pojedinim djelatnostima ili skupinama djelatnosti pokazuje da je područje zadržalo svoju funkciju turističkog središta, ali proširenu s raznim drugim uslugama, te se još može smatrati privlačnim uslužnim i upravnim središtem, prvenstveno za područje Općine, ali brojne njegove usluge koriste turisti i drugi njegovi posjetitelji, koji dolaze u ovo područje tijekom godine radi njegove privlačnosti i ugodnog boravka u njemu.

Kućanstva

U posljednjem međupopisnom razdoblju 1991. - 2001. smanjio se broj stanovnika pa tako i broj kućanstava. Glavni razlog iseljavanja dijela stanovništva je što nakon oslobođenja ovih prostora od srpsko-cronogorskog agresora u lipnju 1992. godine nisu prihvaćali novu stvarnost te nisu željeli živjeti u Republici Hrvatskoj.

Sve te nove prilike utjecale su na smanjenje nataliteta i na manji broj djece, pa je razumljivo da se smanjila i prosječna veličina kućanstava prema broju članova.

Prema popisu iz 2001. godine u naselju Plat prosječna je veličina kućanstva 3,35 članova, a najviše je kućanstava s 4 člana (22), zatim s 2 člana (17) i 3 člana (13), dok od većih kućanstava još ima nešto više onih s 5 članova (12).

Gotovo 90 % kućanstava su obiteljska kućanstva s osiguranim stambenim prostorom.

Prema prvim (preliminarnim) rezultatima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine objavljeni 29. lipnja 2011. godine u naselju Plat 104 su kućanstva uz prosječnu veličinu kućanstva od 2,95 članova.

1.1.3. Infrastrukturna opremljenost

1.1.3.1. Prometni sustav

Cestovni promet

Od razvrstane cestovne prometne mreže na području obuhvata UPU "Plat" nalazi se državna cesta D8 (granica Grada Dubrovnika - granica Općine Konavle).

Ostale cestovne prometnice nerazvrstane su javno prometne površine, a najvažnija je pristupna prometnica koja s državne ceste D8 ulazi u naselje Plat koja je s obzirom na spoj na cestu višeg reda u jako lošem stanju što se tiče sigurnosnih uvjeta.

Na području promatranog UPU- a nema kategoriziranih županijskih i lokalnih cesta te su sve zatečene ceste i površine namijenjene prometu vozila nerazvrstane ceste tj. lokalnog su značaja i u nadležnosti lokalne uprave.

Prema poprečnim presjecima i površinama u osnovnoj razini koridora vrlo su različite. Nerijetko nema uvjeta za odvijanje dvosmjernog motornog prometa, a tamo gdje i postoje, promet se odvija dosta otežano.

Državnom cestom D8 naselje Plat udaljeno je od Dubrovnika 11 km, a povoljan geoprometni položaj pojačava i činjenica da se 5 km istočno nalazi međunarodna zračna luka "Dubrovnik", značajna recepcija turističkog prometa.

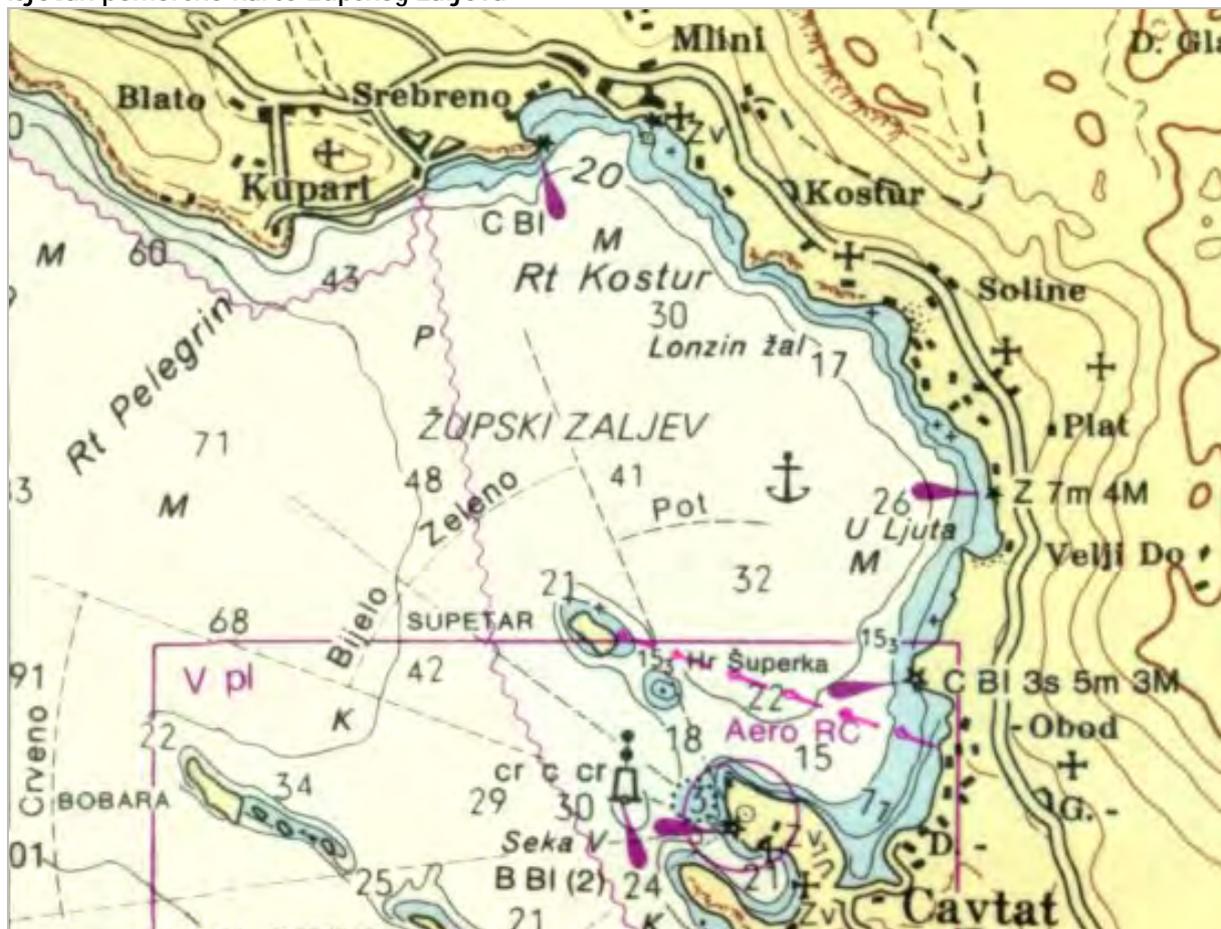
Pomorski promet

U naselju Plat nalazi se Luka Plat, razvrstana kao morska luka otvorena za javni promet lokalnog značaja.

Luka Plat ima dva dijela od kojeg je prvi onaj kod hidrocentrale, a drugi dio operativne obale u Platu nalazi se ispod Hotela Plat.

Planirano stanje detaljno je definirano u poglavljima (3.4. Promet) te na kartografskom prikazu 1. Korištenje i namjena površina i 2.1. Promet gdje je iskazan postojeći i planirani pomorski promet (morska luka otvorena za javni promet lokalnog značaja).

Isječak pomorske karte Župskog zaljeva

IZVOR: INSTITUT IGH d.d.

Zračni promet

U neposrednoj blizini Plata, 5 km istočno, nalazi se dubrovačka zračna luka, s međunarodnim stalnim graničnim prijelazom I. kategorije

Zračni prometni sustav kao na području Dubrovačko-neretvanske županije tako i na području Općine Župa dubrovačka jedini je vid prometa koji Županiju i Općinu izvodi iz sadašnje prometne izolacije.

Preko Zračne luke Dubrovnik (koja spada u sekundarne međunarodne zračne luke "4E" kategorije i ima uzletno-sletnu stazu dužine 3300 m, te je jedna od šest zračnih luka iste kategorije u Republici Hrvatskoj) Županija je na zadovoljavajući način povezana sa Zagrebom i svijetom.

Zračna luka je u poslijeratnom razdoblju obnovljena modernizacijom opreme, sanacijom i rekonstrukcijom svih građevina aerodroma i izgradnjom kontrolnog tornja, kako bi osigurala što kvalitetniju i sigurniju uslugu putnicima i drugim korisnicima zračne luke.

1.1.3.2. Elektroenergetski sustav

Opskrba potrošača električnom energijom područja Župe dubrovačke i šire dubrovačke regije usko je vezana uz geografske specifičnosti promatranog područja.

Naime, teritorijalni ustroj Dubrovačko-neretvanske županije, pogotovo njen kopneni dio od Dubrovačkog primorja preko samog grada Dubrovnika sve do Prevlake karakterizira vrlo dug i uski pojas između Jadranskog mora s južne i državne granice prema BiH sa sjeverne strane.

Uvažavajući izneseno, strukturu i smještaj urbanih i industrijskih središta kao osnovnih potrošača električne energije, postojeća elektroenergetska mreža neizbježno je razvijana u svom većem dijelu kao radijalna mreža, što sa stajališta kvalitetne, pouzdane, sigurne i dostatne opskrbe električnom energijom uvjetuje određena ograničenja.

Osnovno napajanje električnom energijom šireg područja Grada Dubrovnika i Župe dubrovačke ostvaruje se preko postojeće TS 110/35/10kV Komolac, instalirane snage 126 MVA (2x63 MVA), smještene na sjeverozapadnim prilazima gradu Dubrovniku na samom ušću rijeke Omble u zaljev Rijeke dubrovačke.

Od TS 110/35/10kV Komolac električna energija se distribuira u smjeru Župe dubrovačke na 35kV nazivnom naponskom nivou, 35kV dalekovodnim vezama od TS 110/35/10kV Komolac preko Mlina (HE Zavrelje instalirane snage 2.1 MW) do TS 35/0.4kV Plat, postrojenja smještenog u neposrednoj blizini HE Plat.

Napajanje samih potrošača električnom energijom ostvaruje se preko određenog broja distributivnih transformatorskih stanica (TS 10/0.4kV), smještenih u ili uz urbanizirana područja.

Unutar obuhvata Plana nalaze se postojeće transformatorske stanice:

- TS Plat 10/0.4 kV (tip tornjić) (400 kVA),
- TS Hotel Plat 10/0.4 kV (za opskrbu hotela Plat električnom energijom),
- TS Rad 10/0.4 kV (400 kVA).

Predmetne transformatorske stanice povezane su srednjenaponskim kabelskim vodom tipa 3×XHE 49-A 1×150/25 mm² 12/20 kV kako je prikazano na kartografskom prikazu.

U zoni izrade urbanističkog plana uređenja nalazi se i postojeći zračni 10 kV vod TS Plat - TS Turistička Mlini 10/0.4 kV (AIČe 50 mm² na drvenim stupovima).

Niskonaponska mreža na predmetnom lokalitetu je mješovite izvedbe, dijelom kabelska a dijelom zračna mreža na betonskim ili drvenim stupovima izvedena samonosivim kabelskim snopom tipa elkalex.

1.1.3.3. Vodnogospodarski sustav

Vodoopskrba

Vodoopskrba Župe dubrovačke bazira se na vodnim resursima koji pripadaju Jadranskom regionalnom slivu s hidrogeološkim svojstvima krških stijena, a karakterizira ih složenost i cirkulacija podzemnih voda. Ipak, budući da hidrogeološki i prirodni uvjeti ne slijede administrativne granice, površinsko i podzemno tečenje voda na području Župe dubrovačke usko je vezano uz položaj susjedne Bosne i Hercegovine, pa se u tom smislu može zaključiti da vodni potencijal Župe dubrovačke obuhvaća i vodne resurse van granica Županije. Ovu činjenicu posebno treba uvažavati u domeni zaštite voda koja je integralni dio vodoopskrbne problematike.

Iz postojećeg vodoopskrbnog sustava Župe dubrovačke, koji je u većem dijelu izgrađen, vodom se opskrbljuje predmetno područje i to s vodozahvata Duboka Ljuta koji se nalazi južno od naselja Plat, u uvali Robinzon (kota zahvata 1,50 m n/m.), s kojeg se prema vodopravnoj dozvoli smije zahvaćati 360 l/s, odnosno 6.000.000 m³/god., od čega je za potrebe Općine Župa dubrovačka osigurano 240 l/s.

Na navedenom vodozahvatu je korisnik koncesije komunalno poduzeće "Vodovod Dubrovnik" d.o.o. Dubrovnik.

Preko CS Duboka Ljuta ($Q_{inst}=115$ l/s), se s vodozahvata voda tlači u smjeru VS Duboka Ljuta (k.d. 112 m n/m., $V=1000$ m³), dok se preko VS Duboka Ljuta glavnim cjevovodom Ø508 mm puni lokalni vodospremnik VS Plat (k.d. 79 m n/m., $V=400$ m³).

Uvala Robinzon (Duboka Ljuta) 1937. godine

IZVOR: INSTITUT IGH d.d.

Odvodnja

Na cijelom području obuhvata ne postoji izgrađena kanalizacijska mreža, usvojen je razdjelni sustav odvodnje ali bez izvedene odvodnje oborinskih voda.

Rješenjem odvodnje Župe dubrovačke predviđen je od Plata kroz naselja Mlini, Srebrno i Kupari glavni obalni kolektor koji skuplja sve gravitirajuće otpadne vode i dovodi ih na uređaj za pročišćavanje.

Prikupljene sanitarne otpadne vode se odvođe prema postojećim crpnim stanicama. Konceptijom odvodnje otpadnih voda Župe dubrovačke predviđen je jedinstven sustav odvodnje otpadnih voda sa uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i jednim ispustom u otvoreno more za cijelu Općinu.

Lokacija uređaja je zapadno od rta Pelegrin na morskoj strani brda Trapit.

1.1.3.4. Telekomunikacijska mreža

Pošta

Poštanski ured na području naselja Plat postoji, ali je privremeno zatvoren i poštanski promet obavlja se preko poštanskog ureda u Mlinima (Poštanski broj 20207).

Telekomunikacijski sustav veza

Telekomunikacijski promet Općine Župa dubrovačka odvija se putem automatske telefonske centrale pojedinih naselja preko tranzitne centrale Dubrovnik. Veze između automatskih telefonskih centrala i tranzitne centrale Dubrovnik odvijaju se svjetlovodnim vezama.

Modernizacija koja je u tijeku teži povezivanju svih centrala i s mjesnim centralama i s ostalim centralama u Hrvatskoj i u svijetu preko svjetlovodnih veza koje pružaju optimalnu vezu.

Dubrovačko područje kao i cijela Općina Župa dubrovačka vezana je u državni i međunarodni (preko međunarodne centrale u Splitu) telekomunikacijski promet svjetlovodnom magistralnom vezom "Jadranko", podmorskim svjetlovodnim kabelom "Adria 1", položenim podmorjem Jadrana između Rijeke i Krfa, i radio relejnom vezom.

Od prijenosnih putova potrebno je reći da postoji stari svjetlovod Dubrovnik - Mlini (sa 8 niti) te novi magistralni svjetlovod Dubrovnik - Šumet - Brgat - Mlini - Plat - Konavle (sa 24 niti) kojim su ujedno povezane centrale kao i bazna stanica na brdu Goričina te vojni kompleks Kupari.

Izgradnjom svjetlovodnog kabla od Dubrovnika do Molunta završena je cijela trasa "Jadranka" na području naše županije i ostvarena spojna veza Dubrovnika s Moluntom i svim usputnim automatskim telefonskim centralama.

Od mobilne infrastrukture unutar obuhvata Plana postoji bazna stanica VIPnet-a.

Na području Općine Župa Dubrovačka Odašiljači i veze imaju jedan TV pretvarač za dopunsko pokrivanje ovog područja koji se nalazi na vrhu brda Sv. Petar sa visinom antenskog stupa od 14 metara.

Prema planovima razvoja TK infrastrukture na promatranom području, u budućnosti se može očekivati:

- povezivanje svjetlovodom baznih stanica mobilne infrastrukture,
- rekonstrukcija telefonske mreže,
- proširivanje mjesnih mreža na zone predviđene za novu izgradnju.

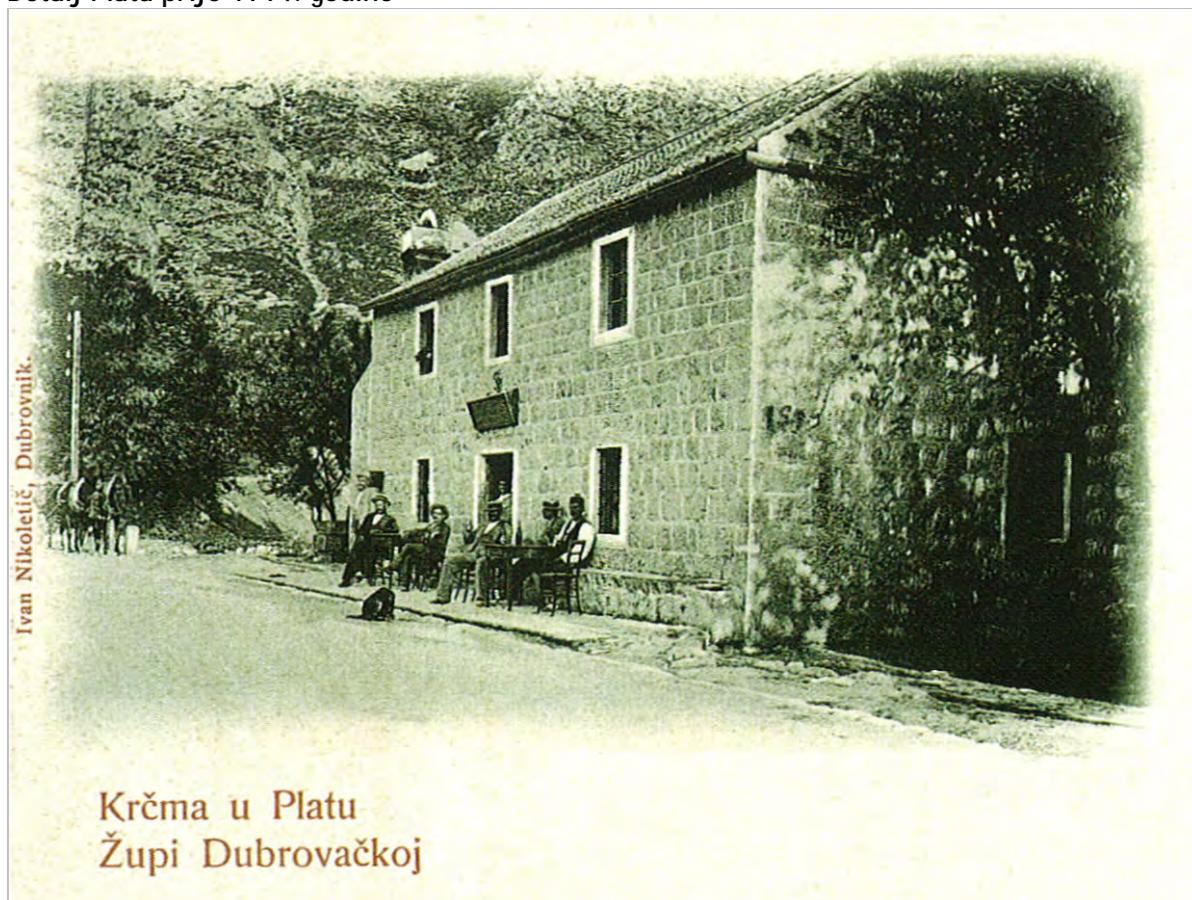
1.1.3.5. Zbrinjavanje otpada

Na odlagalište "Grabovica" - Dubrovnik dovozi se i otpad s područja Općine Župa dubrovačka.

Odlagalište se nalazi sjeverozapadno od Dubrovnika, u blizini naselja Osojnik, na nadmorskoj visini od 400 m, udaljeno 4,7 km od izvorišta rijeke Omble (izvorište za vodoopskrbu Grada Dubrovnika).

Na odlagalište, smješteno u kraškoj vrtači, odlagao se komunalni, tehnološki, građevinski i bolnički otpad. Odlagalište "Grabovica" je sanirano, a temeljem izdane lokacijske i građevinske dozvole u daljnjoj eksploataciji i za potrebe odlaganja komunalnog otpada Općine Župa dubrovačka.

Detalj Plata prije 1914. godine

IZVOR: INSTITUT IGH d.d

1.1.4. Zaštićene prirodne, kulturno-povijesne i ambijentalne vrijednosti

Zaštićene prirodne vrijednosti

Unutar obuhvata Plana nema zaštićenih prirodnih vrijednosti, ali se cijeli obuhvat nalazi unutar zaštićenog obalnog područja mora (ZOP) te ambijentalnu vrijednost i posebnost predstavljaju i ekspozicije naselja - izloženost pogledu s mora ali i na more.

Iako se nalazi izvan obuhvata Plana s obzirom na malu udaljenost te ambijentalnu i panoramsku vrijednost, treba spomenuti još jedan lokalitet u kategoriji zaštićenih prirodnih vrijednosti, Posebni rezervat - ornitološki - Mrkan, Bobara i Supetar (registarski broj 701) te Posebni rezervat u moru - akvatorij otoka Mrkan, Bobara i Supetar zaštićen kao evidentirana prirodna vrijednost.

Zaštićene graditeljske vrijednosti

Na području obuhvata Plana nalazi se četiri kulturna dobra koja su u nadležnosti Ministarstva kulture, Konzervatorskog odjela u Dubrovniku:

Naziv kulturnog dobra	Vrsta zaštite	Zaštićene katastarske čestice
Utvrđenje Lukovica	preventivna zaštita UP/I-612-08/03-07/305	čest. zgr. 23, čest. zem. 178, 179 (k.o. Plat)
Crkva velike gospe sa srednjovjekovnim grobljem i stećcima	evidentirano dobro	čest. zgr. 1,2 (k.o. Plat)
Crkva Sv. Duha	evidentirano dobro	čest. zgr. 30 (k.o. Plat)
Kompleks Kazilari	evidentirano dobro	čest. zgr. 21/1, 21/2, 21/3, 21/4, 22 (k.o. Plat)

Kulturna baština unutar obuhvata UPU-a "Plat"

IZVOR: Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Dubrovniku
OBRADA: INSTITUT IGH d.d., Zavod za prostorno planiranje

Za sve eventualne zahvate na navedenim dobrima potrebno je ishoditi posebne uvjete, odnosno prethodnu suglasnost Ministarstva kulture, nadležnog Konzervatorskog odjela.

Složena povijesna slojevitost i potiranje materijalnih ostataka pojedinih razdoblja ponovnom uspostavom života na istom prostoru, nakon brojnih promjena vlasti, čestih ratnih događanja, pa i prirodnih katastrofa, otežava sagledavanje vrijednosti župske baštine.

Ponovnom revizijom i pažljivijim uvidom u brojnost i kvalitetu pojedinačnih spomenika i spomeničkih cjelina u Župi dubrovačkoj otkriva se bogatstvo koje svjedoči o turbulentnoj povijesti, ali i kvaliteti života na ovim prostorima.

Mnogi spomenici nisu prepoznati, nezaštićeni su i izloženi devastacijama. Potrebno ih je prije svega zaštititi, na lokalnoj i državnoj razini, jer upravo oni pružaju dragocjen izvor za daljnja istraživanja i otkrivanje novih činjenica za točnije određenje samih spomenika i rasvjetljavanje pojedinih povijesnih razdoblja. Samim time, stvaraju se preduvjeti za bolju prezentaciju spomeničke baštine koja je potencijalni pokretač razvoja specifičnog tipa turizma, a samim time i Župe dubrovačke

1.1.5. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja

Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 06/03, 03/05, 03/06, 07/10)

S gledišta integralnog gospodarenja resursima ovaj Plan je na temelju usmjerenja Strategije odredio područja i kriterije za korištenje prostora osnovne i sekundarne namjene te kriterije za građenje izvan građevinskog područja prema tipu, vrijednosti i osjetljivosti krajobraza.

Prostorni plan Županije temeljni je i obvezatni dokument koji određuje osnovne segmente strategije razvoja općina i gradova, s ciljem da se putem njegove planske projekcije i ustanovljenih odredbi za provedbu omogući:

- racionalno korištenje prirodnih resursa,
- zaštita prostora,
- usmjeravanje gospodarskog razvoja (industrija, promet, turizam, poljoprivreda, usluge itd.),
- usmjeravanje društvenog razvoja: rast i struktura populacije te razvoj društvenih djelatnosti (sustav naselja itd.).

Najznačajniji/najvažniji prostorno-razvojni problemi u Hrvatsko kao i u Županiji su neracionalnost korištenja prostora, nekontrolirani rast velikih gradova, zapuštanje ruralnih područja i područja uz državnu granicu, pojave zauzimanja velikih površina za nekvalitetnu i masovnu gradnju na obali mora s prevelikim udjelom bespravne gradnje, zaostajanje u nekim segmentima infrastrukture, te sustavno neriješena pitanja zbrinjavanja otpada.

S gledišta razvojnih sustava planom su određeni prostori i sustavi na razini Županije, te njihova funkcionalna cjelovitost.

Na županijskoj razini je određen je širi prostor oko naselja kako bi se obuhvatili procesi u prostoru i elementi infrastrukture koji služe naseljima ali su izvan njihovih obuhvata, dani su kriteriji za razmještaj funkcija u naseljima u svrhu optimalizacije mreža, osobito u rijetko naseljenim područjima.

Temeljem analiza formulirani su zaključci koji sadrže prikaz i ocjenu glavnih grupa problema u odnosu na dosadašnji način korištenja prostora, temeljem formiranih kriterija data je ocjena mogućeg korištenja prostora, raspoloživi kapaciteti i neiskorišteni potencijali, te je konačno prikazan prijedlog mjera u odnosu na prostorno razvojne cjeline i djelatnosti u obalnom pojasu.

Naselje Plat se cijelim svojim obuhvatom nalazi unutar zaštićenog obalnog područja mora (ZOP).

Organizacija i osnovna namjena prostora

Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije naglašava uvažavanje i poštivanje prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti, insistira na provođenju načela prostornog uređenja - ubrzanog i održivog razvoja te policentričnog razvitka s temeljima na kvalitetnoj mreži gradova - naselja i unaprijeđenom infrastrukturnom mrežom.

Sustav središnjih naselja

Razvitak središnjih naselja temelji se na načelu policentričnog razvitka, poticanju investicijske politike i decentralizaciji gospodarskih struktura. Gospodarenje cjelokupnim prostorom županije provodi se na načelima održivog razvoja, racionalnog korištenja i zaštite prostora. Prostor Župe dubrovačke spada u pogranična područja županije dok je glavno središte Općine naselje Srebreno.

Građevinska područja

Prostor Općine Župa dubrovačka svrstava se u područja visokog intenziteta korištenja (15 - 25 stan./ha). Unutar ovih područja predviđa se nastavak koncentracije stanovništva s mogućnošću proširenja građevinskih područja radi postepenog razrjeđivanja postojeće gustoće. Prema takvoj projekciji predviđena gustoća odnosno broj stanovnika na području Župe dubrovačke iznosila bi 15 - 20 st/ha (prema predviđenom broju stanovnika Županije koji će do 2015 godine iznositi 125 000 do 135 000 stanovnika).

Gospodarski sadržaji

Prostor za smještaj gospodarskih sadržaja potrebno je odrediti na osnovu prioriternih djelatnosti a u skladu s značajkama i vrstom prostora te na osnovu kriterija predodređenosti prostora za određene djelatnosti. Na prostoru Župe dubrovačke kao središnje mjesto za razvoj malog i srednjeg gospodarstva poticat će se posebno u općinskom središtu Srebreno.

Ugostiteljstvo i turizam

Turistički sadržaji trebaju se prilagoditi svojim kapacitetima, razmještajem i veličinom prvenstveno potražnji i uklopiti se u globalnu strategiju razvoja Županije. Struktura sadržaja određuje se na sljedeći način: turistička naselja, turističke vile, auto-kampovi, hoteli, luke posebne namjene, te ugostiteljski sadržaji. Na području Plata u kategoriji hoteli evidentirani su sadržaji u naselju Plat (Plat, Ambasador, depadanse...),

Morska luka za javni promet sukladno PPDNŽ i posebnim propisima određuje se u naselju Plat.

Morske plaže

Morske plaže trebaju zadovoljavati uvjete prema posebnim propisima, a među lokalitetima prepoznatima unutar Župe dubrovačke su i plaže u naselju Plat.

Zaštita prirodne i kulturne baštine

Radi što sustavnije zaštite svih prirodnih vrijednosti potrebno je uspostaviti propisanu zaštitu te donijeti prostorne planove koji određuju načine očuvanja i zaštite prirodne baštine. Radi što kvalitetnije zaštite graditeljske baštine prostornim planom Županije utvrđen je popis registriranih, preventivno zaštićenih i evidentiranih kulturnih dobra.

Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 08/12)

Obuhvat UPU-a Plat određen je na površini od 34 ha kao naselje Plat sa zonom izdvojene ugostiteljsko - turističke namjene, a osim Plata zauzima i dio naselja Soline.

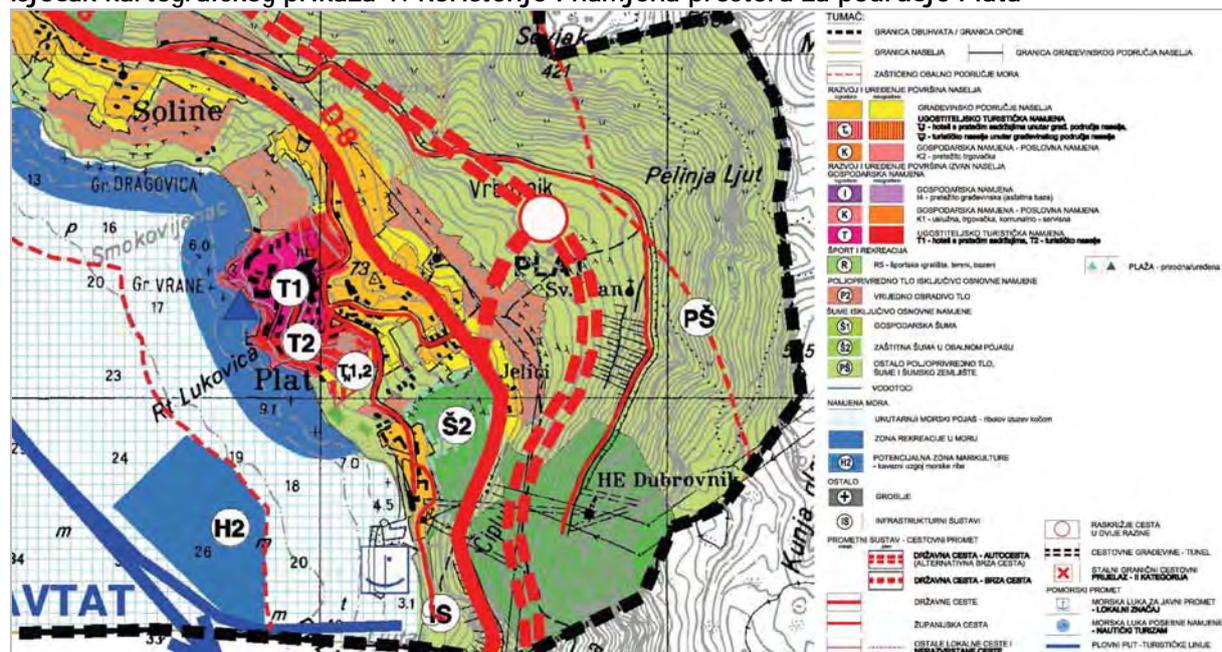
Unutar administrativnog obuhvata naselja Plat (ukupna površina cca. 198 ha) je površina od 28 ha (14,1 % od naselja Plat), a unutar administrativnog obuhvata naselja Soline (ukupna površina cca. 109 ha) je površina od 6 ha (5,5 % od naselja Soline).

Jednaka situacija je i s katastarskim općinama s obzirom da su površine i granice k.o. Soline i k.o. Plat identične s istoimenim naseljima.

Prema tome, 82 % površine obuhvata Plana (28 ha) odnosi se na naselje Plat, a 18 % na naselje Soline (6 ha).

Na području Župe dubrovačke određene su četiri prostorno-funkcionalne cjeline temeljem prometno-geografskih elemenata prostora, gustoće naseljenih mjesta, prirodnih obilježja te sagledavanjem potencijala prostora, a naselje Srebreno svrstano je u cjelinu priobalja koja se proteže se od najistočnije točke - uvale Ljuta do najzapadnije točke - uvale Orsule u duljini od 12 km dok u unutrašnjost obuhvaća kompaktne dijelove naselja Plat, Soline, Zavrelje, Mlini, Brašina, Srebreno, Kupari, Čibača i dio D. Brgata na površini od 1024 ha što čini 44% sveukupne površine kopnenog dijela Župe dubrovačke.

Isječak kartografskog prikaza 1. Korištenje i namjena prostora za područje Plata

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08)

OBRADA: INSTITUT IGH d.d., Zavod za prostorno planiranje

Građevinsko područje naselja Plat nalazi se u zaštićenom obalnom pojasu (1000 m), a unutar građevinskog područja naselja (izgrađeni i neizgrađeni dio) određene su površine za gradnju, negradive površine, površine infrastrukturnih sustava, te ostale površine.

Unutar površina za gradnju omogućen je smještaj različitih namjena: stambene, gospodarske, javne i društvene, sporta i rekreacije, mješovite namjene te površina za smještaj infrastrukture.

Negradive površine u naselju su javne zelene površine, zaštitne zelene površine, rekreacijske površine, obala i vodotoci s pripadajućim zaštitnim koridorom u kojima se ne planira izgradnja osim pratećih sadržaja koji su u funkciji korištenja ovih površina.

Površine komunalnih i infrastrukturnih sustava su površine za smještaj i izgradnju sustava prometa, elektroenergetike, telekomunikacija, vodoopskrbe i odvodnje, plinifikacije, te groblja.

Unutar naselja moguć je smještaj i različitih sadržaja gospodarske namjene uz uvjet da svojim djelovanjem ne ometaju funkcioniranje ostalih namjena, prvenstveno stanovanja. Unutar zaštićenog obalnog područja mora nije moguć smještaj novih proizvodnih sadržaja.

Smještaj ugostiteljsko-turističkih sadržaja moguć je u izdvojenom građevinskom području (izvan naselja) ugostiteljsko-turističke namjene - Zona hotela Plat.

Predmetna zona određena je prostorno planskom dokumentacijom višeg reda, Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 06/03, 03/05, 03/06, 07/10) i Prostornim planom uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08) kao izdvojeno građevinsko područje (izvan naselja) ugostiteljsko-turističke namjene - Zona hotela Plat

Iskaz pokazatelja za izdvojene ugostiteljsko-turističke zone izvan naselja u Općini Župa dubrovačka

Naselje	Lokalitet	(vrsta)	Površina (ha)	Kapacitet (broj ležaja)	izgrađeno (%)	planirano/postojeće
Mlini (Soline)	Gaj-Beterina	T1 i T2	5,6	560	-	planirano
Kupari	Kupari IV	T1 i T2	28,3	1700	-	planirano
Gornji Brgat	Gornji Brgat	T1	12	200	-	planirano
Plat	Zona hotela Plat	T1 i T2	11	1500	53	postojeće
Mlini	Astarea	T1	7	1100	51	postojeće
Kupari	Kupari I	T1	14	2000	82	postojeće
Kupari	Kupari II - vila	T2	5	400	80	postojeće

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08)

OBRADA: INSTITUT IGH d.d., Zavod za prostorno planiranje

1.1.6. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

Demografski pokazatelji

U međupopisnom razdoblju 1991. - 2001. dolazi do velikih političkih, društvenih i gospodarskih promjena u zemlji, što se odrazilo i na demografskim prilikama u Župi, pa tako i u naselju Plat. To je razdoblje osamostaljenja Republike Hrvatske, kada dolazi do ratne agresije na Republiku Hrvatsku, a među ostalima i na Župu dubrovačku. Posljedica je bila okupacija, rušenje i paljenje njezinih naselja te progon stanovništva.

Stanovništvo je uglavnom završilo u progonstvu u Dubrovniku, ne samo za vrijeme okupacije (25. listopada 1991. - 26. svibnja 1992.) već i za vrijeme trajanja obnove jer je agresor i okupator gotovo potpuno uništio i spalio Srebreno kao i ostatak Općine iz koje su bili prognani njezini stanovnici.

Osnovni pokazatelji dosadašnjeg demografskog razvoja sadržani su u slijedećem:

- broj stanovnika se povećava, ne samo zbog prirodnog priraštaja, nego i zbog useljavanja izvjesnog broja stanovnika iz drugih naselja i krajeva u Hrvatskoj te iz Bosne i Hercegovine,
- na području Općine Župa dubrovačka 54,2 % stanovnika je doselilo iz drugih naselja, od toga 63,2 % s prostora Republike Hrvatske, a 36,8 % iz inozemstva,
- od doseljenih iz inozemstva 88,5 % otpada na doseljenike iz Bosne i Hercegovine,
- upravo je pozitivan migracijski saldo uz snažni gospodarski razvoj najviše utjecao na demografski razvitak ne samo naselja Srebreno već cijele Općine,
- dobna struktura stanovništva šire dubrovačke regije znatno je povoljnija u odnosu na ostatak države,
- prosječan broj članova kućanstava iznosi 3,21 u 2001. godini.

Gospodarski pokazatelji

Dosadašnji gospodarski razvoj baziran na razvoju turističke djelatnosti uz prateće djelatnosti koji je osiguravao dostupnost turističke destinacije, razvojno je privlačio priliv stanovništva iz ostalih naselja što je vidljivo po migracijskom toku kretanja stanovništva u razdoblju 1971.-2001. godine.

Daljnji gospodarski razvoj ne samo Plata već čitave Župe - izrazito turističkog područja je nastavak obnove i rekonstrukcije u ratnoj agresiji uništenih kapaciteta te podizanje usluga na jednu višu razinu što mora pratiti i diverzifikacija kompletne turističke ponude kroz:

- integraciju tradicionalne vještine bavljenja poljoprivredom i turizma,
- uvođenje dodatnih sadržaja (osim mora i sunca),
- uvođenje ponude iz sfere kulturnog turizma,
- iskorištavanje blizine većih centara (Dubrovnik, Cavtat) i njihove ponude, posebice kulturno-povijesne,
- pokušaj formiranja određene vrste autohtone ponude, ne samo gastronomske već i folklorne.

Proces deagrarizacije već je odavna uhvatio maha u ovim naseljima, tako da se s pravom može zaključiti da je čitavo područje gotovo u potpunosti deagrarizirano. Broj i udjel poljodjelskog stanovništva je ispod prosjeka županije i države, te je promatrano područje postalo, kao važan pol razvitka, sastavni dio gradske regije Dubrovnika i uzdužne urbanizirane okosnice razvitka u Dubrovačkom priobalju.

Struktura aktivnog stanovništva prema djelatnostima ili glavnim skupinama djelatnosti pokazuje koje su djelatnosti bile razvijenije u ovim naseljima, ali i u okolnom prostoru, gdje su radili stanovnici ovog područja.

Rad u primarnim djelatnostima je gotovo postao beznačajan, a bitno se smanjio i rad u sekundarnim djelatnostima, jer se one nisu nastavile jače razvijati u ovom području i njegovom okruženju.

Dominirala je zaposlenost u tercijarnim djelatnostima, a među njima sasvim razumljivo u ugostiteljstvu i turizmu, a zatim u trgovini, glavnim gospodarskim aktivnostima u ovom prostoru.

Izvjestan porast pokazao se i u kvartarnim društvenim djelatnostima, a znatan broj aktivnih stanovnika izvan djelatnosti i nepoznato je posljedica sezonskog karaktera glavne djelatnosti, pa su neki radili samo u punoj turističkoj sezoni.

Prema posljednjem popisu iz 2001. godine nastale su samo manje promjene unutar zaposlenih prema pretežitoj aktivnosti i području djelatnosti. Nastavilo se smanjenje broja i udjela u primarnim djelatnostima.

Struktura aktivnih stanovnika prema zaposlenosti u pojedinim djelatnostima ili skupinama djelatnosti pokazuje da je područje zadržalo svoju funkciju turističkog središta, ali proširenu s raznim drugim uslugama, te se još može smatrati privlačnim uslužnim i upravnim središtem, prvenstveno za područje Općine, ali brojne njegove usluge koriste turisti i drugi njegovi posjetitelji, koji dolaze u ovo područje tijekom godine radi njegove privlačnosti i ugodnog boravka u njemu.

Mogućnosti razvoja

Promišljanje budućeg razvitka ovog područja treba temeljiti na pristupu "održivog razvoja" te je u kontekstu razvojnih mogućnosti potrebno sagledati sljedeće:

- veliki gospodarsko-prostorni sustavi su se vlasnički i strukturno transformirali (turizam) s tendencijom disperzije, turistički proizvod vezuje se za autohtone vrijednosti prostora (krajobraz, graditeljsko i kulturno nasljeđe), a turizam "malih razmjera" vezuje se za obiteljsko gospodarstvo, obnovu tradicijskog načina življenja u skladu s prirodom i okolišem.
- pogodnosti područja za razvoj turizma pri čemu se ne misli na za gradnju novih i turističkih kapaciteta, već unaprjeđenje turističke ponude gradnjom sadržajno bogatijih i ambijentalnim vrijednostima prostora primjerenijih turističkih kapaciteta (ville, apartmani i sl.), komplementarnih sadržaja (športsko-rekreacijskih, nautičkih, kulturnih).
- bogato i vrijedno kulturno-povijesno nasljeđe šireg prostora potrebno je integrirati kao jednu od temeljnih vrijednosti prostora, a koju je potrebno vrednovati prilikom planiranja svih aktivnosti vezanih za uređenje pojedinih prostornih mikrocjelina.
- prirodne pogodnosti (blaga klima, obala pogodna za kupanje, dovoljne količine kvalitetne pitke vode)
- biološka raznolikost, visokovrijedni kultivirani krajobrazi (bogatstvo posebno zaštićenih područja)

Turizam je gospodarska grana koja u suvremenom razvitku djelatnosti nije vezana samo uz prateću hotelijersko-ugostiteljsku djelatnost i trgovinu, već se proširuje na gotovo sva područja (u smislu prostora) i sve ostale gospodarske grane odnosno djelatnosti (razvijena turistička ponuda uključuje promet, trgovinu, kulturu, sport, poljoprivredu...). Komparativne prednosti za razvoj turizma temelje se na elementima prirodne osnove.

U okviru razvitka cjelokupnog gospodarstva treba osobitu pažnju posvetiti značajkama "novog" turizma, koje su dovele do bitnih promjena na turističkom tržištu. Turistička potražnja sve se više segmentira, te se uz okosnicu redizajniranog maritimnog kupališnog turizma javljaju ostale vrste turizma.

Obalno područje, namijenjeno "novom" maritimnom kupališnom turizmu treba u smještajnom dijelu rekonstruirati prema novim standardima (što podrazumijeva obogaćivanje ponude športsko-rekreacijskom, kulturnom, edukativnom, zabavnom i reformiranom gastronomskom i enološkom ponudom), a kompleksnu izvanpansionsku ponudu osmisliti unutar osnovnih turističkih destinacija.

Moraju se rješavati infrastrukturni problemi, osigurati i provoditi svekolika zaštita okoliša i krajolika, primjenjivati specifična rješenja pri svakoj turističkoj investiciji posebno vodeći računa o ograničavajućim demografskim čimbenicima, brižno upravljati turističkim resursima i tako stvarati preduvjete za uspješan razvitak turizma.

Strateški resurs turizma je visoko vrijedan prostor, čija će vrijednost dugoročno rasti.

Obala, more, otoci, područja pod specijalnim režimima zaštite i ruralna područja okosnica su budućeg stacionarnog turizma.

Motiviranjem lokalne zajednice treba stvarati uvjete za poboljšanje ukupnog životnog ambijenta i tako osigurati potreban standard i turizmu i stanovništvu. Zato će se poticati oblici ponude integrirani u ukupnu strukturu prostora - naselja, a samo iznimno formirati izdvojene komplekse.

Detalj ugostiteljsko-turističke zone hotela Plat

IZVOR: INSTITUT IGH d.d.

Obalno područje Župe dubrovačke definirano okruženjem hotelske-turističkih kapaciteta Kupara, Srebrenog, Mlina i Plata je posebno vrijedan morfološki, prirodni i kulturni ambijent čiji se razvojni koncept treba temeljiti na kvaliteti postojećih i budućih prostornih ambijenata, a što se utvrđuje obveznom izradom Urbanističkih planova uređenja navedenih prostorno-funkcionalnih cjelina.

Stanovište je da će u budućnosti prirodna komponenta prostora, njegova netaknutost, njegove ljepote, uz svojstven identitet kraja i krajobraza, biti od presudnog utjecaja na formiranje snažne komparativne prednosti u okviru turističke ponude. Stoga je iznimno važno čuvati vrijednosti prirodne komponente prostora, a kojim Župa ne oskudijeva.

Ograničenja razvoja

Glavne zapreke i ograničenja budućeg razvoja sastoje se u sljedećem:

- monokulturna struktura gospodarstva (turizam),
- prometna izoliranost od ostalih dijelova županijskog i državnog prostora, linijska izrazitost područja.
- infrastrukturna opremljenost; javlja se kao ograničavajući faktor, ali i temeljni preduvjet daljnjeg razvoja naselja i gospodarskih djelatnosti,
- velika ratna razaranja, devastacija okoliša i prirodnih resursa i graditeljske baštine predstavljaju zapreku kvalitativnim pomacima korištenja prostora
- prostorno gospodarska struktura (domaćinstva, okućnice, građevine, tradicija, zemljište) ocjenjuju se kao neiskorišteni kapaciteti za zapošljavanje i stanovanje, velik je broj neprimjereno korištenih građevinskih i poljodjelskih parcela
- neplanska izgradnja individualnih objekata namijenjenih stanovanju ugrozila je osnovne krajobrazne vrijednosti prostora i mogućnost rješavanja komunalne problematike

Osim što je pokretač razvoja, turizam je i djelatnost koja je u zadnjih pedesetak godina potpuno izmijenila fizionomiju nekih dijelova obale. Te izmjene često su degradirale prostor izgradnjom koja je izgubila identitet tradicionalnog oblika naseljavanja, kvalitetu krajolika i autohtonih prirodnih vrijednosti.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. Ciljevi prostornog uređenja općinskog značaja

Glavni ciljevi ovog Plana su definiranje elemenata održivog razvoja naselja Plat, te njegove prostorne organizacije zbog racionalnog korištenja prostora kao i zaštite i unapređenja stanja okoliša.

Potrebno je omogućiti skladan prostorni i gospodarski razvoj naselja Plat koje se cijelim svojim obuhvatom nalazi unutar zaštićenog obalnog područja mora (ZOP) ali i u kontekstu razvoja cjelokupne Općine Župa dubrovačka.

Urbano područje Župe dubrovačke unutar kojeg je i šire područje naselja Plat važno je lokalno središnje uslužno "naselje" u Dubrovačko-neretvanskoj županiji ali i značajno turističko središte koje u budućnosti mora još ojačati svoje središnje funkcije potrebne primarno lokalnom stanovništvu, a zatim i rastućem broju posjetitelja kako bi se na taj način rasteretio i Grad Dubrovnik.

Planirani sadržaji određeni ovim Planom moraju u svojim okvirima zadovoljiti potrebe razvoja pojedinih središnjih funkcija područje Župe dubrovačke analogno odgovarajućem demografskom i gospodarskom razvoju.

Položaj zone uz važan prometni pravac (trenutno državna cesta D8) čini kvalitetnu prostornu cjelinu za razvoj navedenih sadržaja, a specifičnost sadržaja u okviru određene namjene pruža mogućnost, da se uz jasnu i logičnu urbanističku organizaciju cjeline te kvalitetnu arhitekturu, postigne atraktivno oblikovanje.

2.1.1. Demografski razvoj

Odgovarajući demografski razvoj i njegovo praćenje ključni su za planiranje i razvijanje središnjih funkcija u službi zadovoljavanja potreba lokalnog stanovništva te posjetitelja.

Stoga je u svrhu omogućavanja ravnomjernijeg i cjelovitijeg korištenja prostora potrebno definirati ciljeve budućeg demografskog razvitka jer bez osnovne "kritične mase" stanovnika koja može povući odgovarajući gospodarski razvitak, nema razvoja ni revitalizacije područja.

Navedeno se posebno odnosi na demografski razvoj šireg prostora Općine Župa dubrovačka.

Jedan od glavnih ciljeva je osiguranje ravnomjernog razmještaja stanovništva na području Općine koje je moguće ostvariti posebnim investicijskim programima revitalizacije kojima je neophodno prioritetno obuhvatiti infrastrukturno opremanje naselja i bolju prometnu povezanost.

Bitna je činjenica da naselje Plat, kao i cijela Općina, ima relativno pozitivan prirodni priraštaj, a uz to se i dalje može očekivati priliv stanovništva iz drugih područja, tako da se s pravom može računati s daljnjim porastom stanovništva unutar cijele Općine.

Da bi se navedene pretpostavke (ciljevi) ostvarile potrebna je:

- potpuna i održiva uporaba prostora: gotovo sav prostor se u kontekstu budućeg razvoja može smatrati resursom i najbolje se može koristiti i čuvati ako se rabi u cijelosti. Svaka djelomično ili kratkoročno zasnovana uporaba prostora prijeti poremećajima sustava te povećava troškove infrastrukture po jedinici ulaganja. Potpunom uporabom ovaj prostor se najbolje čuva od "ulagačkih pothvata" koji vode njegovom preintenzivnom korištenju i/ili upropaštenju,